

A bírósági ügyforgalom 2013. I. félévi főbb jellemzői

Bevezetés

Jelen elemzés az országos bírósági ügyforgalom és az eljárások időszerűségének 2013. I. félévi alakulását, illetve a 2012. I. félévhez, valamint esetenként a 2012. évhez viszonyított változásokat tárgyalja. Az elemzés röviden összefoglalja a főbb jellemzőket és egy általános képet nyújt az ország, a bírósági szintek, illetve ezen belül az egyes ügycsoportok és ügyszakok helyzetéről, és részletesen tárgyalja a lényeges folyamatokat és jelenségeket az alábbi szerkezetben:

1. Jogszabályi és módszertani változások
2. Ügyérkezés
3. Az ügyérkezés főbb ügycsoportok szerinti megoszlása
4. Az ügyérkezés ügyszakok szerinti megoszlása
 - 4.1. Járásbíróságok, valamint közigazgatási és munkaügyi bíróságok
 - 4.2. Törvényszéki első fok
 - 4.3. Törvényszéki másodfok
 - 4.4. Ítéltáblák
 - 4.5. Kúria
5. Ügybefejezés
6. Az ügybefejezés főbb ügycsoportok szerinti megoszlása
7. Az ügybefejezés ügyszakok szerinti megoszlása
 - 7.1. Járásbíróságok, valamint közigazgatási és munkaügyi bíróságok
 - 7.2. Törvényszéki első fok
 - 7.3. Törvényszéki másodfok
 - 7.4. Ítéltáblák
 - 7.5. Kúria
8. A befejezett perek időszerűségi adatai, az eljárások átlagos időtartama
9. Ügyhátralék
10. Az ügyhátralék főbb ügycsoportok szerinti megoszlása
11. Az ügyhátralék ügyszakok szerinti megoszlása
 - 11.1. Járásbíróságok, valamint közigazgatási és munkaügyi bíróságok
 - 11.2. Törvényszéki első fok
 - 11.3. Törvényszéki másodfok
 - 11.4. Ítéltáblák
 - 11.5. Kúria
12. Éven túli perek az ügyhátralékon belül
13. A Fővárosi Törvényszék és a Budapest Környéki Törvényszék ügyforgalma

A bírósági ügyforgalmat több tényező alakítja: jogszabályváltozások, új pertípusok bevezetése, esetleges számbavételi változások, a gyűjtött adatok bővítése, stb. Az elemzés megértéséhez szükséges fogalmak definíciója az elemzés végén található. (Fogalomtár) A 2013. I. félévi ügyforgalmi adatokat tartalmazó táblázatok az elemzés után találhatóak.

1. Az elemzést érintő főbb jogszabályi és módszertani változások:

1. 2013. január 1-jén megkezdték működésüket a közigazgatási és munkaügyi bíróságok, melyek felállításáról a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény rendelkezett. Ezzel a közigazgatási ügyek első fokú intézése a törvényszékek első fokáról a

közigazgatási és munkaügyi bíróságokhoz, másodfokú intézése pedig az ítéletábról a törvényszékek másodfokú ügyszakához került.

2. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (hatályos 2012. IV. 15-től) a szabálysértési eljárás újrászabályozásának keretében a szabálysértési hatóság több lépcsős, írásbeli eljárását mellőzve közvetlenül bírósági hatáskörbe, peres útra utalta a pénzbírság, helyszíni bírság szabálysértési elzárásra való átváltoztatására irányuló eljárásokat, és a tulajdon elleni szabálysértések esetében (177. §) az értékhatárt húszezer Ft-ról felemelte ötvenezer Ft-ra.

3. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény, a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény, továbbá az ezekkel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCVII. törvény (2013. II. 1.-i határidővel) bővítette a cégek adatszolgáltatási kötelezettségét.

4. Az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 2012. augusztus 1-i hatállyal a vagyoni jogi perek esetében felemelte a törvényszékek hatáskörébe tartozó perek pertárgyértékének határát tízmillió Ft-ról harmincmillió Ft-ra, és szűkítette a felülvizsgálat lehetőségét (2012. IX. 1-jétől hatályos).

5. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint a katasztrófavédelemmel kapcsolatos egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló 2012. évi XXXI. törvény (2012. IV. 14-én lépett hatályba) bővítette az elzárással is sújtható szabálysértési tényállások körét.

6. A gyermekbarát igazságszolgáltatás megvalósulásához kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi LXII. törvény (2012. VI. 29-én lépett hatályba) a fiatalok számára nézve módosította a pénzbüntetés mértékének napi tételét és a napi tétel összegét, valamint az átváltoztatás szabályait.

Módszertani változások

Az 2011. évi CLXI. törvényben foglalt jogszabályváltozás miatt, a statisztikai összehasonlíthatóság biztosítása érdekében, úgynevezett tisztított adatokkal végeztük az elemzéseket: az érkezett ügyek számát korrigáltuk. Levontuk belőle a korábban a törvényszéken első fokon, illetve az ítéletábrán folyamatban maradt és a közigazgatási és munkaügyi bíróságokra, valamint a törvényszéken másodfokra érkezett ügyek számát. A hitelesség érdekében azonban az elemzés végén található, érintett táblázatokat is mindkét formában, tehát tisztított és tisztítatlan adatokkal is elkészítettük. (A tisztított adatokat tartalmazó táblákat főszám/a. jelzéssel láttuk el.) Az elemzést ugyanakkor csak a tisztított adatok felhasználásával végeztük el, mert az ad valós képet a bíróságok 2013. I. féléves ügyforgalmának (az érkezett ügyek számának) alakulásáról. Az összehasonlíthatóság érdekében a közigazgatási ügyeket 2012-ben is azon a szinten jelenítettük meg, ahová 2013-ban kerültek.

Jelen elemzést még nem érintő, de 2013-ban már hatályba lépett, vagy a közeljövőben hatályba lépő jogszabályváltozások:

1. Az egyes rendészeti tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi XCIII. törvény, amely a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 141. §-ának módosításával újrászabályozta a pénzbírság, a helyszíni bírság szabálysértési elzárásra való átváltoztatására irányuló bírósági perek eljárási rendjét az elkövető kérelmétől téve függővé a tárgyalás tartásának szükségességét.

2. A büntetőeljárások időszerűségének javítása érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CXII. törvény (2013. IX. 1-jén lépett hatályba) megváltoztatta az ítélőtáblák illetékességi területét úgy, hogy az Egri Törvényszék a Debreceni, a Szolnoki Törvényszék a Szegedi Ítélőtábla illetékességi területéhez került.

3. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény (2013. I. 1-jén lépett hatályba): módosította a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendeletet (Bv. tvr.), bővítve ezzel a büntetésvégrehajtási bírók feladatkörét (hatályos 2013. VII. 1-jétől).

2. Ügyérkezés

2013. I. féléve során összességében – az összehasonlíthatóvá tett adatok alapján – **2012. I. feléhez** (582 ezer ügy) **képest 68 százalékkal több**, 980 ezer ügy érkezett a bíróságokra. Ez a mintegy 400 ezer ügynyi többlet egyértelműen

- a megnövekedett, és állandósulni látszó **szabálysértési érkezés**, valamint
- a 2011. évi CXCVII. törvény, lényegében egyszeri, **a cégbíróságok ügyérkezésében** kiugró értéket eredményező együttes hatásának a következménye.

Fontos megemlíteni még itt a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényt, amely 2013. január 1-jei határidővel rendelkezett a közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállításáról. E rendelkezés – a közigazgatási ügyek korábbiaktól eltérő ítélkezési szintre helyezésével – az egyes bírósági szintek közötti ügyeloszlást befolyásolta.

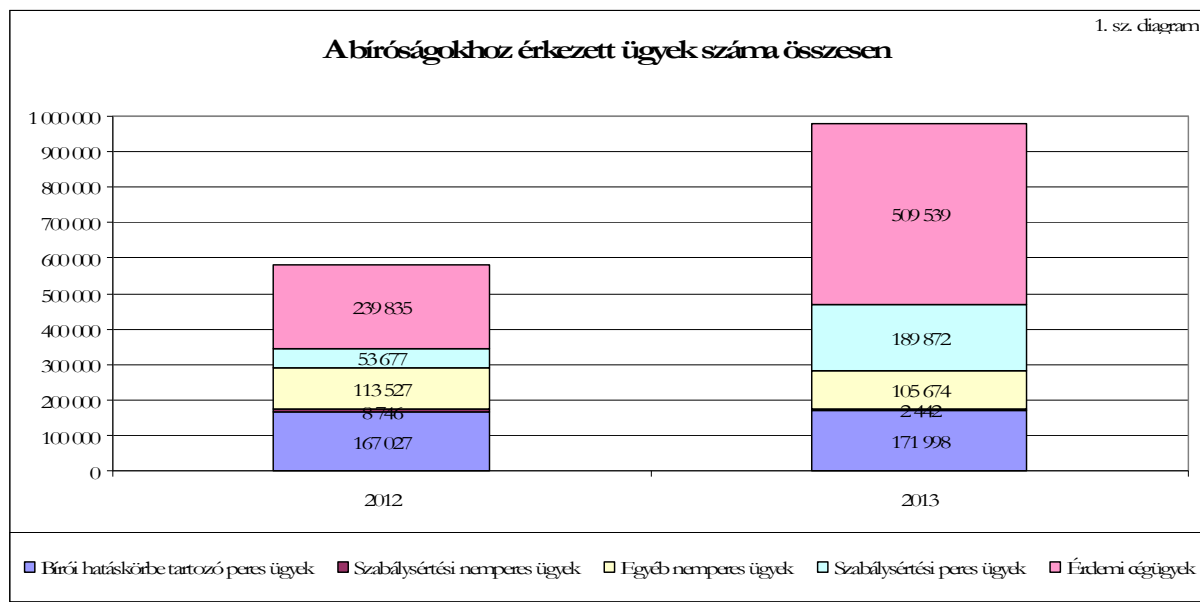
Hasonló hatása volt az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvénynek is, amely a vagyoni jogi perek esetében 2012. szeptember 1-jével felemelte a törvényszékek hatáskörébe tartozó perek pertárgyértékének határát tízmillió Ft-ról harmincmillió Ft-ra. Ennek számszerűsíthető hatása – arányát tekintve – a járásbíróságokon elenyésző volt, a törvényszékek első fokán azonban érzékelhető csökkenést eredményezett a pertárgy értéktől függően törvényszéki hatáskörbe tartozó perek tekintetében.

3. Az ügyérkezés főbb ügycsoportok szerinti megoszlása

Az 1. sz. diagram bemutatja az érkezés megoszlását a 2012. év első felének, valamint a 2013. év első felének adatai alapján az egyes releváns ügycsoportokban. A grafikonból jól látható annak a fentebb már említett két jogszabály-változásnak a hatása, amely a bíróságok ügyforgalmában bekövetkezett radikális növekedést előidézte. A növekedés az előző év azonos időszakához képest a következőképpen alakult:

- 3,5-szeres a szabálysértési pereknél,
- 2-szeres az érdemi cég- és cégtörvényességi ügyeknél.

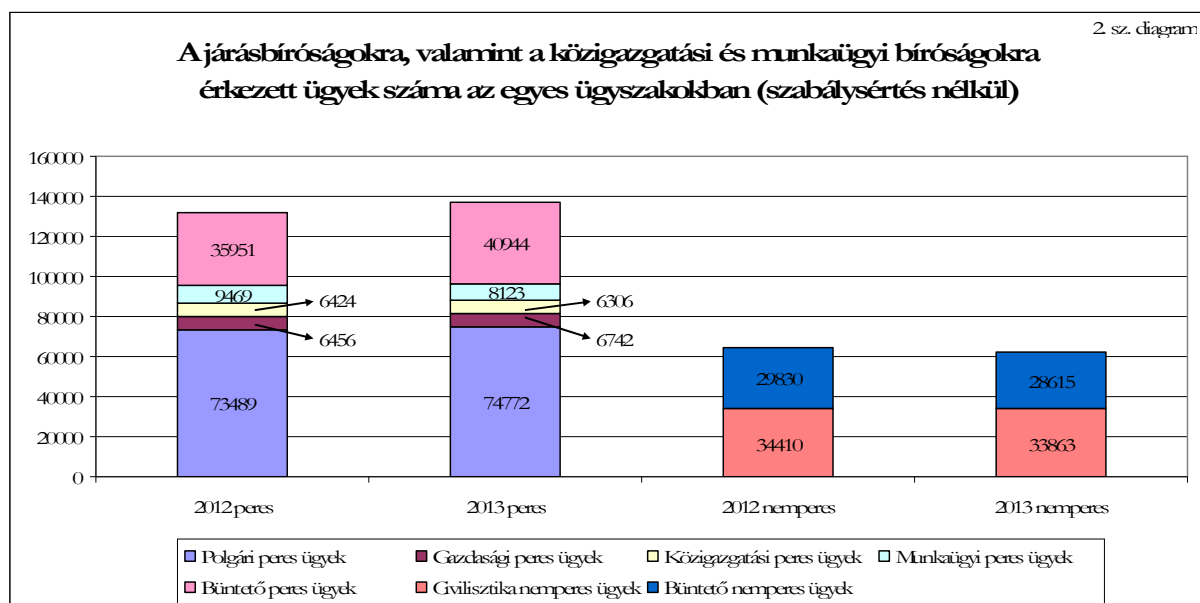
A bírói hatáskörbe tartozó perek mennyisége is nőtt, de – az előző két ügycsoporthoz viszonyítva – csak lényegesen kisebb volumenben, 3,0 százalékkal. A szabálysértési pereket és az érdemi cégügyeket nem számítva a többi ügycsoportban azonban összességében kis mértékben (289 300-ról 280 114-re) csökkent az érkezett ügyek száma 2012 első félévéhez képest.

4. Az ügyérkezés ügyszakok szerinti megoszlása

4.1. Járásbíróságok, valamint közigazgatási és munkaügyi bíróságok

A 2. sz. diagram az ezen az ítélkezési szinten található valamennyi peres és nemperes ügyszakban történt változást megmutatja a szabálysértési ügyek kivételével.

A diagramból kiolvasható, hogy – a szabálysértési pereket leszámítva – két területen van a erőteljesebb változás:

- a büntető pereknél 14 százalékos növekedés
- a munkaügyi pereknél 14 százalékos csökkenés.

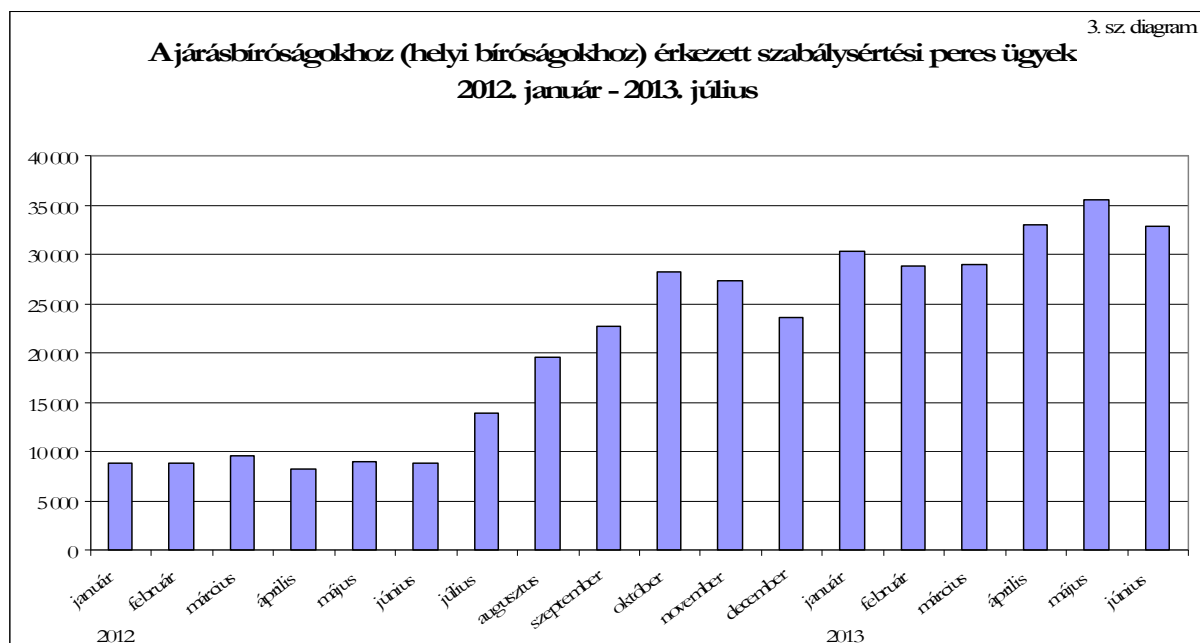
A nemperes ügyeknél – itt és a többi ítélkezési szinten is – csak kétfelé bontva, büntető és civilisztikai ügyszakban vizsgáltuk az ügyek számának alakulását. Számuk a járásbíróságokon és a közigazgatási és munkaügyi bíróságokon összességében alig változott, 10 százalékot meghaladó változás csak a munkaügyi ügyszakban (20 százalékos csökkenés) volt.

A járásbíróságok ügyérkezésének növekedésében a szabálysértési ügyek játszottak meghatározó szerepet. Az előző év azonos időszakához viszonyítva a növekedés összességében 210 százalékos volt. 2013. első felében 191 839 ilyen ügy érkezett, ebből

- peres 189 397 volt, a 2012. első félévi 53 181 peres üggyel szemben, ami 256 százalékos növekedés
- nemperes 2 442 volt, a 2012. első félévi 8 746 nemperes üggyel szemben, ami 72 százalékos csökkenés.

A jogszabályváltozás drámai hatását szemléltetendő az ügyszakra külön, az érkezés hónapról hónapra bekövetkezett változását bemutató grafikont is készítettünk. A 3. sz. diagramon jól látható az érkezett perek havi átlagos mennyiségének a változása:

- 2012. első felében ez még a 9 ezret sem érte el,
- 2012. második félévében ez 22,5 ezer volt,
- 2013. első félévében ez a mennyiség 31,6 ezerre nőtt.

A trendszámítás alapján az év második felében – a nyári ítélkezési szünet okozta hullámvázst figyelmen kívül hagyva – havonta átlagosan mintegy 31 ezer szabálysértési per érkezése várható. Ez azt jelenti, hogy a 2013. év során összességében mintegy 380 ezer szabálysértési per érkezhet a járásbíróságokra. Ezt összehasonlítva az utolsó olyan évvel (2011.), amelyet a jogszabályváltozás még nem érintett, látható, hogy a járásbíróságokra

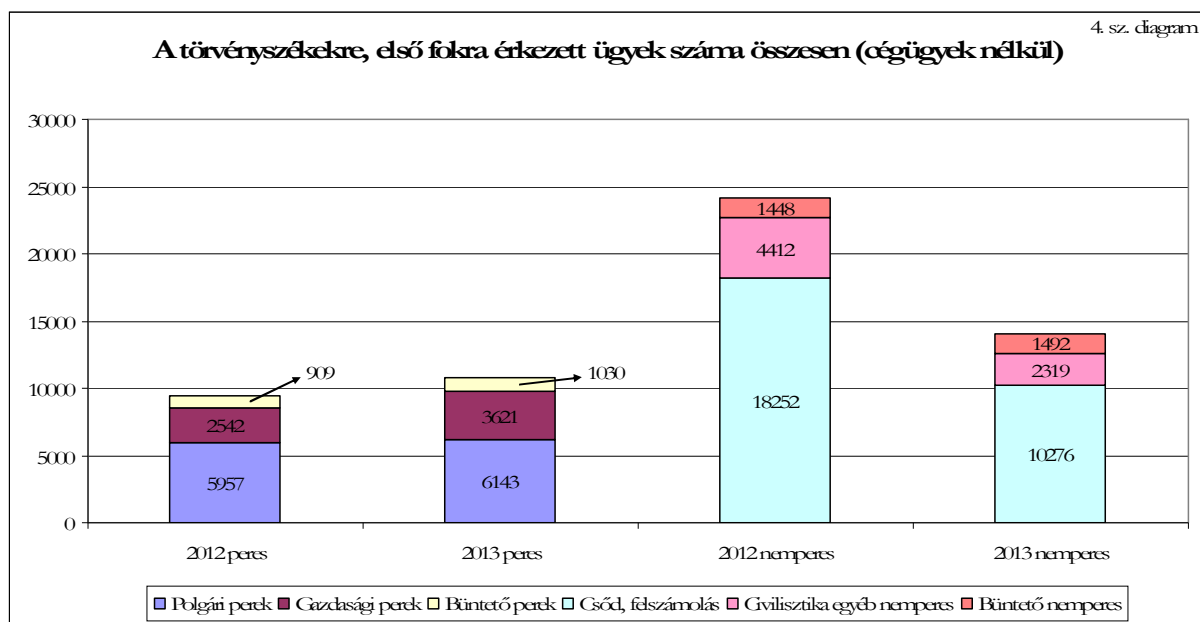
2013-ban (és jogszabályváltozás hiányában az azt követő években) csaknem 270 ezerrel több ilyen ügy érkezik, mint 2 évvel korábban (107 276 ügy). Az évente érkezett szabálysértési perek száma tehát várhatóan több, mint 250 százalékkal emelkedik.

4.2. Törvényszéki első fok

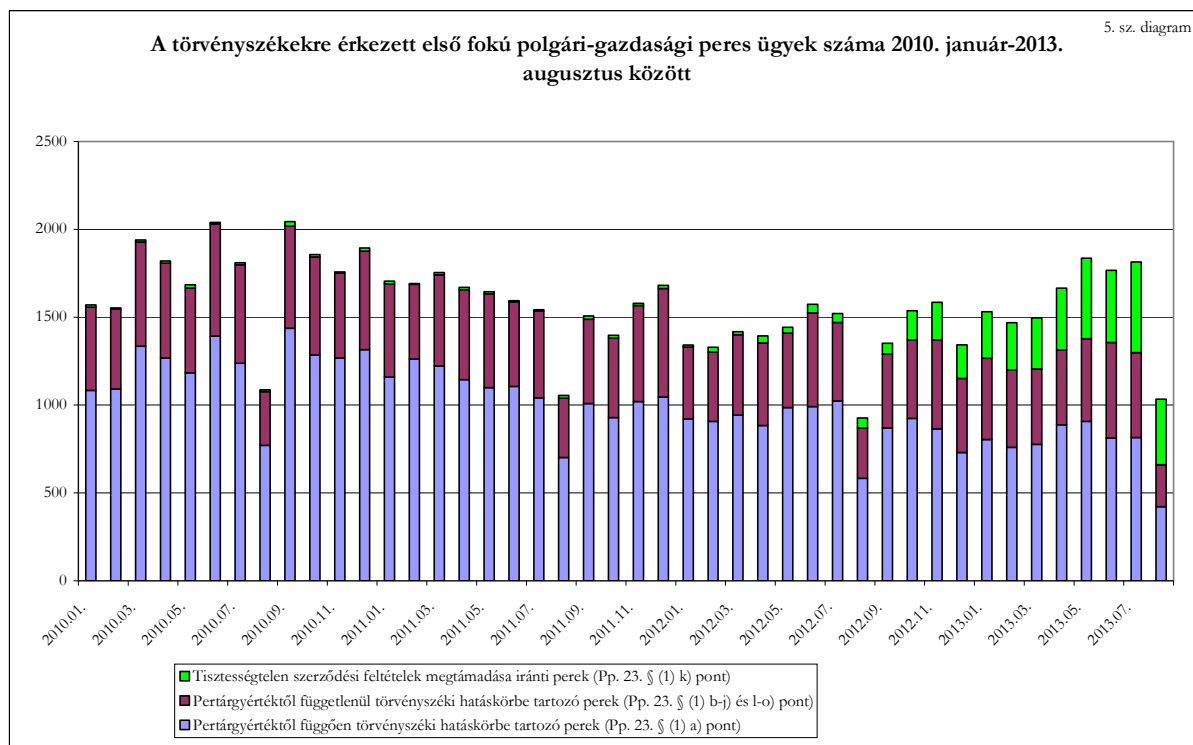
Ezen az ítélkezési szinten mindhárom peres ügyszakban nőtt az érkezett ügyek száma:

- a büntető ügyszakban 13 százalékkal, elsősorban a katonai tanácsok 58 százalékkal magasabb perérkezése miatt,
- a polgári ügyszakban 3 százalékkal,
- a gazdasági ügyszakban pedig 42 százalékkal, a Fővárosi Törvényszék érkezésének 116 százalékos emelkedése miatt.

A Fővárosi Törvényszék gazdasági peres ügyérkezés növekedése elsősorban abból adódik, hogy a Gazdasági Kollégium és a Polgári Kollégium közötti ügyelosztási rend szerint itt gazdasági peres ügyként kezelik a tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelensége tárgyában indított, úgynevezett devizahiteles ügyeket.

A civilisztikai ügyszakokban – a törvényszéki hatáskörbe tartozó perek értékhatárának két lépcsőben, 5 millió forintról 30 millió forintra való felemelését célzó jogszabályváltozások várt hatásával ellentétes tendenciákra tekintettel – érdemes az okokat részletesen (a vizsgálat kereteit a tárgyidőszakon kívülre tolva) megvizsgálni. Ennek érdekében 2010 januárjától havi bontásban ábrázoltuk az 5. sz. diagramon a törvényszékek polgári-gazdasági ügyszakainak egyes releváns ügycsoportjaiba érkezett ügyek számát. Ebből látszik, hogy a pertárgyértéktől függően törvényszéki hatáskörbe tartozó ügycsoportokba érkezett ügyek száma – a jogalkotó szándékának megfelelően – valóban jelentősen csökkent, ám ezzel párhuzamosan drámaian emelkedett a pertárgyértéktől függetlenül törvényszéki hatáskörbe tartozó perek száma, amiért egyetlen ügycsoport, a tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása iránt indított perek a felelősek.

Az értékhatár-változás hatása

A következő táblázatból látható, hogy az értékhatár változása miképpen hatott az ügyérkezésre. Az adatok szerint a pertárgyértéktől függően törvényszéki hatáskörbe tartozó peres ügyek érkezésének a főbb jellemzői a következők:

- a 2010. évben (ekkor 5 millió forint volt az értékhatár) átlagosan havi 1 222 peres ügy
- a 2012 szeptemberét követő egy évben (a pertárgyérték ekkor 10 millió forintról 30 millió forintra emelkedett) átlagosan havi 798 peres ügy.

A tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségével kapcsolatos perek

Kisebb mértékben csökkent az értékhatártól függetlenül törvényszéki hatáskörbe tartozó, de nem tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása miatti perek száma is, ám e két kedvező változást a 2012 szeptemberét követő egy évben már ellensúlyozta a tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása miatt indult perek számának robbanásszerű emelkedése.

A törvényszékekre érkezett különböző típusú első fokú polgári-gazdasági perek havi átlagos száma és aránya a különböző időszakokban						
Perfajták	2010. jan.-dec.		2011. márc.-2012. febr.		2012. szept.-2013. aug.	
	db	%	db	%	db	%
Pertárgyértéktől függően törvényszéki hatáskörbe tartozó perek (Pp. 23. § (1) a) pont)	1 222,3	69,7%	1 012,2	67,2%	797,7	51,9%
Pertárgyértéktől függetlenül törvényszéki hatáskörbe tartozó perek (Pp. 23. § (1) b-j) és l-o) pont)	519,6	29,6%	481,5	31,9%	440,6	28,7%
Tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása iránti perek (Pp. 23. § (1) k) pont)	12,8	0,7%	14,3	0,9%	297,4	19,4%
Összesen	1 754,7	100,0%	1 507,9	100,0%	1 535,7	100,0%

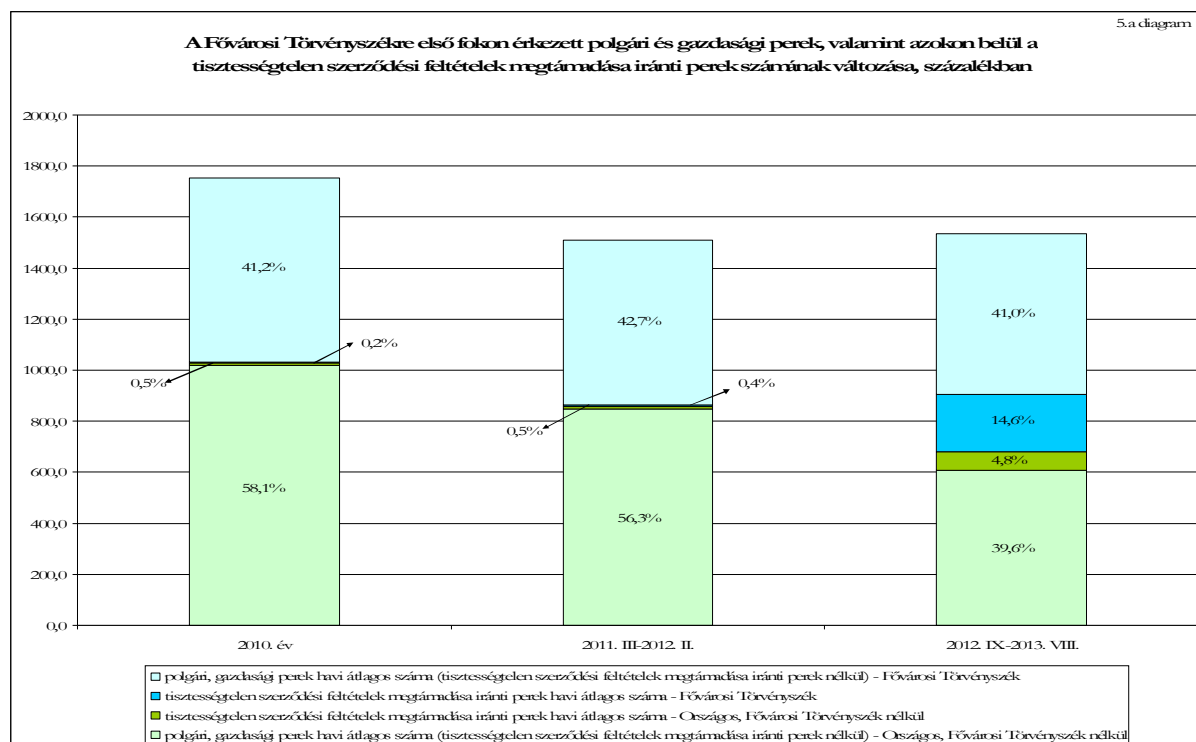
A tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggő perek érkezését a következő adatok jellemzik

- a 2010. évben havi átlagban 12,75 peres ügy
- a 2012 szeptembere és 2013 augusztusa között havi átlagban 297,4 peres ügy, ami több mint 23-szoros emelkedés.

Mindennek eredményeképpen az értékhatár 2012 szeptemberében történt immár 30 millió forintra felemelése óta eltelt egy évben nemhogy tovább csökkent volna a törvényszéki első fokra érkezett polgári-gazdasági peres ügyek száma, hanem éppen ellenkező folyamat mutatkozik. Az összes érkezés havi átlagának változását a következő adatok jellemzik:

- 2011 márciusa és 2012 februárja között havonta 1 508 ügy,
- 2012 szeptembere és 2013 augusztusa között havonta 1 535 ügy.

Az 5. a diagram szemlélteti, hogy a törvényszékek első fokán indult polgári és gazdasági perekon belül – a három kiemelt időszakban – hogyan alakult a tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása miatt indult perek, valamint az összes többi polgári és gazdasági per száma és megoszlása a Fővárosi Törvényszéken, valamint a többi törvényszéken.

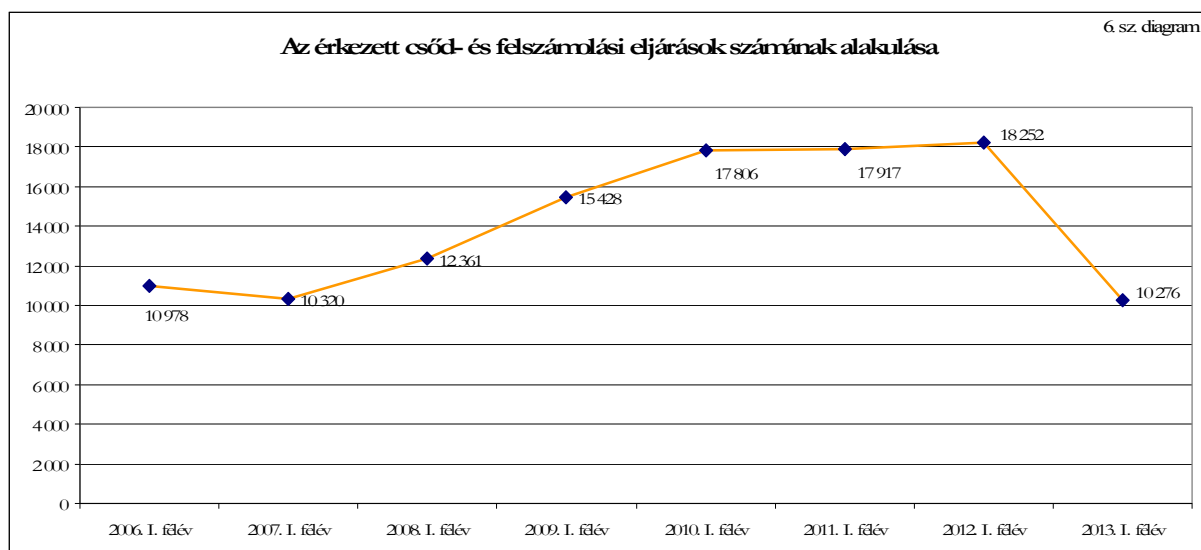
Látható egyrészt, hogy időszokról időszakra emelkedett a Fővárosi Törvényszékhez érkezett polgári és gazdasági perek aránya az országos érkezésen belül, legutóbb már jelentősen 50 százalék fölé nőtt. Másrészt az is megállapítható, hogy az országosan összesen érkezett ügyek számának, valamint a Fővárosi Törvényszék részesedésének növekedéséért a tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása miatt indult perek számának növekedése felelős. Az utóbbi egy évben az ilyen pereknek már a $\frac{3}{4}$ -e a Fővárosi Törvényszékre érkezett.

Ez okozta a tárgyfélévben tapasztalt emelkedést is. Amennyiben tehát – az ott felhalmozott hátralék ledolgozása érdekében – továbbra is cél a törvényszék első fokú ítélezési szintjének tehermentesítése, úgy – különös tekintettel a tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása miatt indult perek számának tapasztalt trendjére – mellőzhetetlen a

törvényszékek hatáskörének további szűkítése, és célszerű lenne a területi koncentráció csökkentése érdekében a Fővárosi Törvényszék (illetőleg területén működő járásbíróságok) illetékességét korlátozó szabályok beiktatása is.

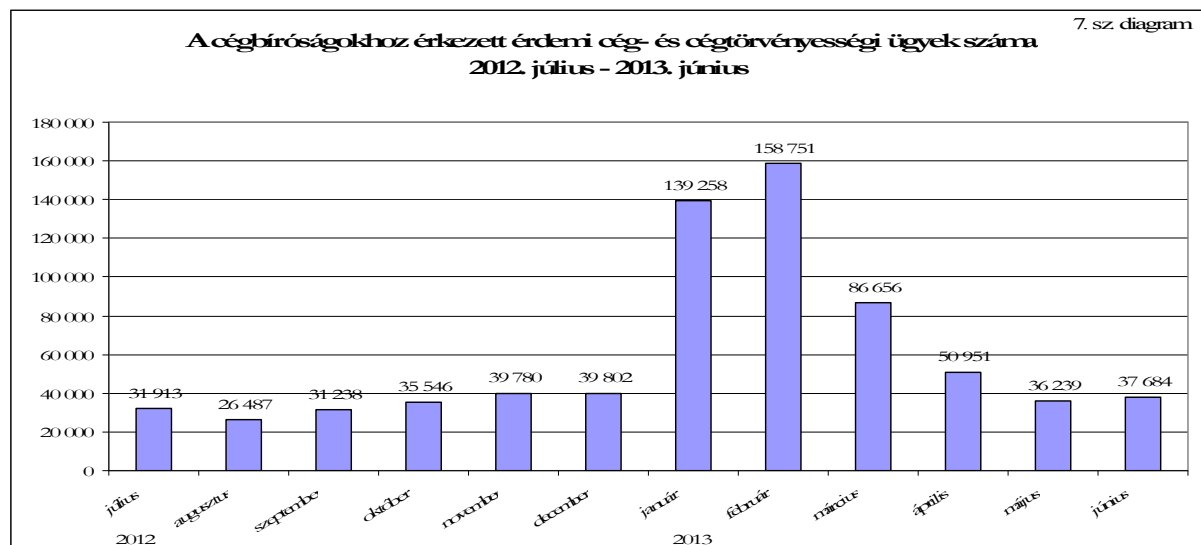
Csőd- és felszámolási ügyszak

Ezzel szemben a csőd- és felszámolási ügyszakban erőteljesen, 44 százalékkal, 10 188-ra esett vissza az érkezett ügyek száma. Az ügyszak érkezési adatait az 6. sz. diagram mutatja, amelyből látható, hogy az előző években tapasztalt jelentős emelkedést követően 2013. I. félévében a csőd- és felszámolási eljárásokból már ismét csak a 2006-2007. I. félévéhez hasonló mennyiség indult.

Érdemi cégügyek

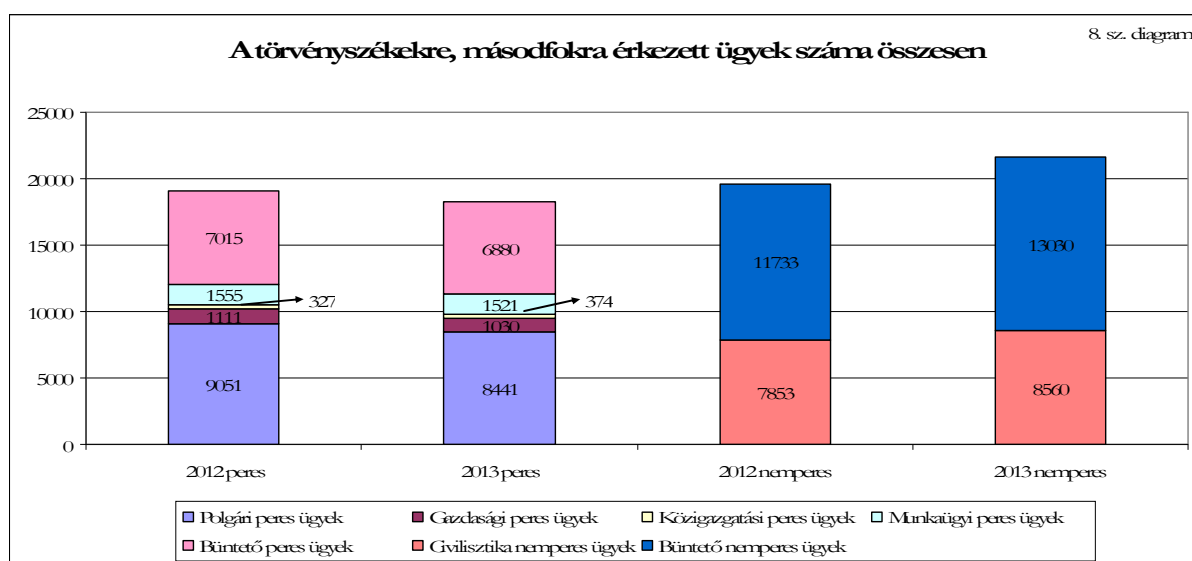
A járásbíróságokhoz hasonlóan ezen az ítélkezési szinten is található egy olyan ügycsoport, az érdemi cégügyek, amely meghatározó volt az érkezés változása szempontjából (239 835 ügy helyett 509 539 ügy érkezett), ezért azt itt is külön szemléltetjük.

A 7. sz. diagram jól mutatja, hogy – a szabálysértési perekkel ellentétben – a cégbíróági ügyforgalomban jelentkező többletérkezés, csak szűk időszakra, alapvetően 2-3 hónapra – a jogszabályban előírt határidő lejártának környékére – korlátozódik. A 2013. május-júniusi adatok már lényegében az előző év végi adatokhoz hasonlóan alakultak.

4.3. Törvényszéki másodfok

A törvényszékek másodfokú ítélkezési szintjén az előzőekhez hasonló mértékű változás nem történt. Az ítéletáblákon megszűnő közigazgatási ügyek ugyan megjelentek ezen a szinten, azonban azok volumene – bár az ítéletáblai értékhez képest 14 százalékkal nőtt – nem olyan jelentős, amely számottevő növekedést eredményezett volna. A fellebbezett perek száma – a már említett közigazgatási kivételével – minden ügyszakban kevesebb lett, a csökkenés mértéke 1,9 (büntető) és 7,3 százalék (gazdasági) között változott. Összességében 4,3 százalékkal, 18 721-re csökkent az érkezett peres fellebbezések száma.

A nemperes másodfokú ügyeknél a legnagyobb arányú változás – a civilisztikai ügyszakon belül – a közigazgatási ügyeknél következett be, ahol harmadával csökkent az ügyek száma. Amiatt azonban, hogy a civilisztikai ügyszakon belül a polgári és gazdasági nemperes ügyek száma a meghatározó, a civilisztikai nemperes ügyszakban összességében 9,0 százalékkal emelkedett az érkezés. A büntető nemperes ügyeknél a növekedés mértéke 6,5 százalék volt.

4.4. Ítéletáblák

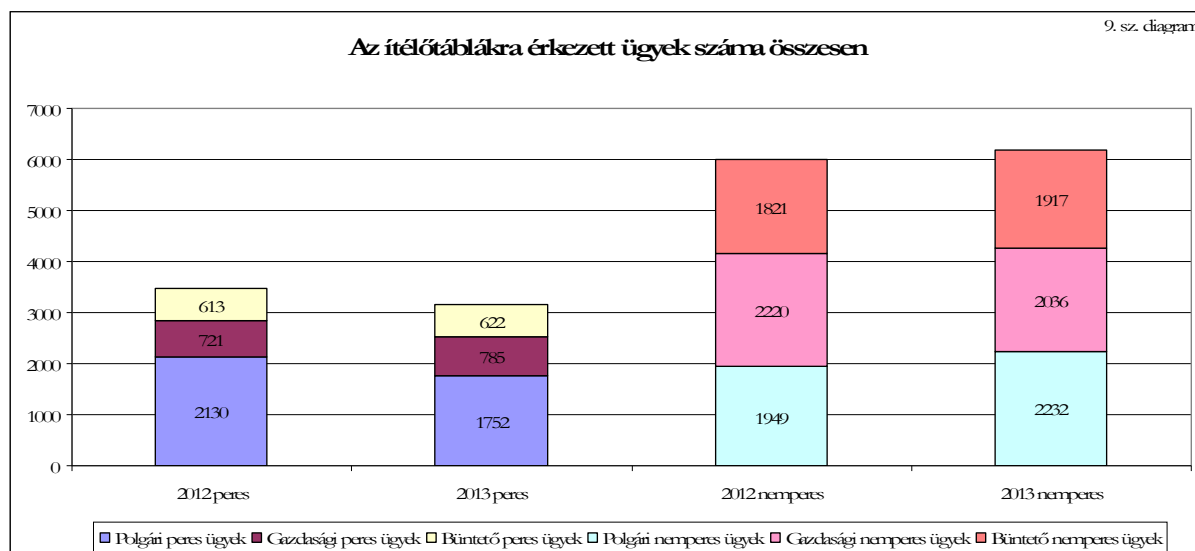
Az ítéletáblákon – a közigazgatási ügyszak megszűnéséből eredő hatást leszámítva is – összességében 8,8 százalékkal csökkent az érkezett perek száma (3 159). Az érkezett ügyek száma összességében – azaz a nemperes ügyeket is számítva - 1,2 százalékkal, 9 344-re csökkent (9. sz. diagram).

A peres ügyérkezés az egyes ügyszakokban a következőképpen alakult:

- a polgári perek száma 18 százalékkal csökkent (1 752-re). Alapvetően ez indokolta a teljes ügymennyiség csökkenését, hiszen ez az összes peres érkezés 57 százaléka.
- a gazdasági pereknél 8,9 százalékos (785-re) csökkenés,

- a büntető pereknél (a katonáival együtt) 1,5 százalékos (622-re) növekedés történt.

A nemperes ügyek száma (egyéb, első fokú nemperes ügyekkel együtt) lényegében alig változott: 2,8 százalékkal nőtt az ilyen ügyek érkezése (6 156-ra). A legerőteljesebb a polgári nemperes ügyek számának 15 százalékos emelkedése volt (2 232-re).

4.5. Kúria

A Kúriához érkezett ügyek száma összességében 9,1 százalékkal csökkent (3 537-re). A csökkenés a fellebbezett peres és nemperes ügyeknél, valamint az érkezés 81 százalékát kitevő felülvizsgálati eljárásoknál is bekövetkezett.

5. Ügybefejezés

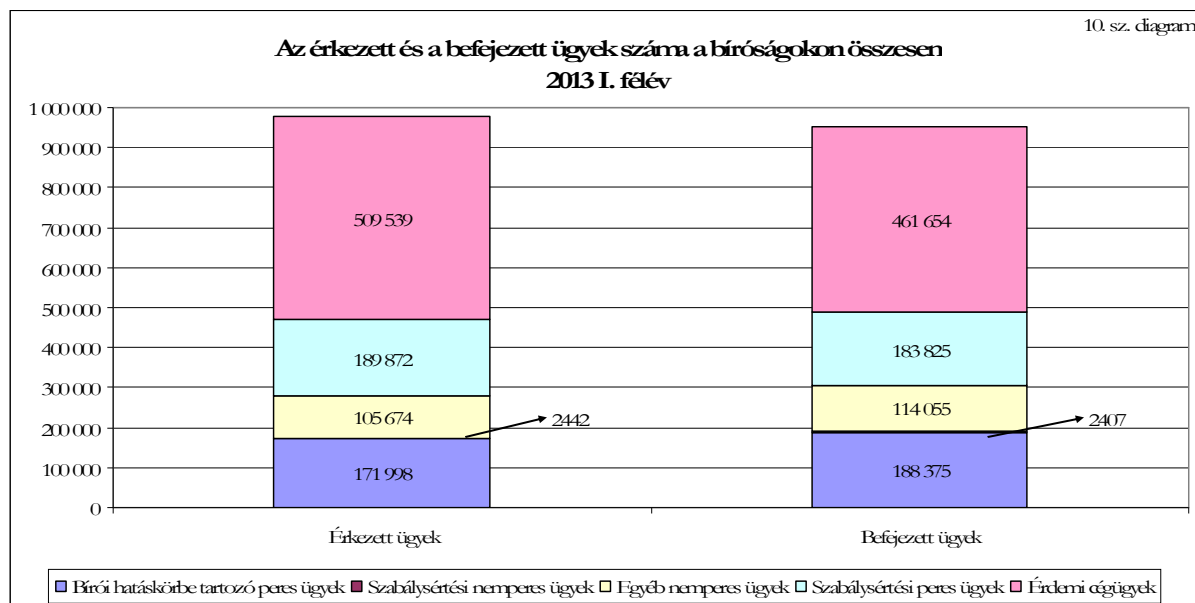
Az ügyek befejezése tekintetében – az érkezéssel való szoros korrelációra figyelemmel – a tárgyidőszak értékeit nem az előző időszak befejezési, hanem elsősorban a tárgyidőszak érkezési adataihoz hasonlítottuk. Lényeges kiemelni, hogy minden ítélkezési szinten meghaladta a befejezések száma az érkezést 2013. első félévében. Ez alól csupán a törvényszék első fokú ítélkezési szintje kivételével, ahol a dömpingszerűen és hatalmas mennyiségben beérkező cégügyeket a bíróságok az első félévben még nem tudták teljes körűen feldolgozni. Ezen ügyérkezés következtében a teljes befejezésszám - követve az érkezést - a 2012. első féléves értékhez képest szintén jelentősen, 52 százalékkal nőtt (összesen 950 ezerre).

Minden bírósági szinten több ügyet fejeztek be, mint a megelőző év első felében, egyedül az ítéltáblákon volt minimális csökkenés.

6. Az ügybefejezés főbb ügycsoportok szerinti megoszlása

A 10. sz. diagram bemutatja a 2013. év első felében befejezett ügyek megoszlását az érkezéshez viszonyítva, az egyes releváns ügycsoportokban. Az ügyforgalom szempontjából meghatározó jelentőségű két jogszabályváltozás hatása – az érkezéshez hasonlóan – a

befejezéseknél is szembetűnően kifejeződik a diagramon. Ugyanakkor látható, hogy a befejezések száma mind a szabálysértési pereknél – kisebb mértékben –, mind a cég- és cégtörvényességi ügyeknél – jelentősebben, közel 48 ezerrel – elmaradt az érkezések számától. A grafikonból egyértelműen megállapítható, hogy a cég- és cégtörvényességi ügyeknél előállt kedvezőtlen helyzet figyelmen kívül hagyásával a bíróságok 2013. első félévében több ügyet fejeztek be az érkezésnél. Ebből viszont az a következtetés vonható le, hogy – mivel a tárgydőszak végére a cégbírószági ügyérkezés már visszaállt a korábbi szintre, így az ebből származó többletet a cégbírószágok folyamatosan feldolgozhatják – ez a negatív hatás az év második felében már nem fog érvényesülni.

A bírói hatáskörbe tartozó, befejezett perek száma 188 375 volt. Ez 9,5 százalékkal meghaladta az érkezést. Az érkezésben mutatkozó csökkenéshez hasonlóan azonban 3,7 százalékkal csökkent a befejezések száma is az előző év azonos időszakához képest.

7. Az ügybefejezés ügyszakok szerinti megoszlása

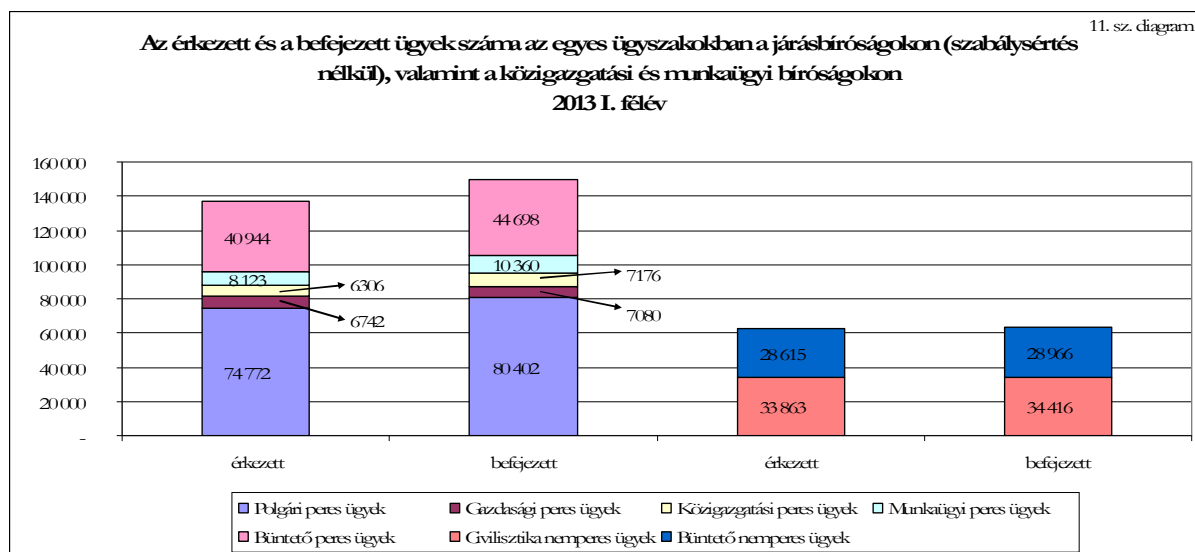
7.1. Járásbírószágok, valamint közigazgatási és munkaügyi bíróságok

A 11. sz. diagram az ezen az ítélkezési szinten található valamennyi peres és nemperes ügyszakban történt változást megmutatja, a szabálysértési ügyek kivételével. A diagramból kiolvasható, hogy a befejezések száma minden ügyszakban meghaladta az érkezést. Csak a szabálysértési pereknél tapasztalható ezzel ellentétes változás, amit a 10. sz. diagram mutat.

Az érkezés és befejezés közötti arányszám, a befejezések javára a következőképpen alakult:

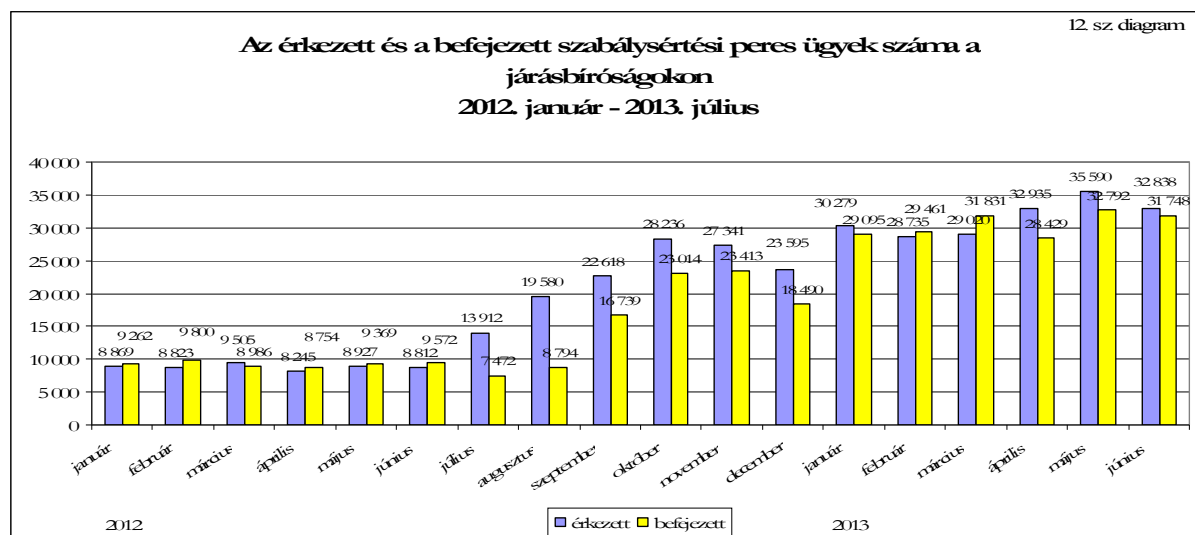
- a munkaügyi pereknél 28 százalékkal magasabb,
- a közigazgatási pereknél 14 százalékkal magasabb,
- a büntető pereknél 9,2 százalékkal magasabb,
- a polgári pereknél 7,5 százalékkal magasabb.

A nemperes ügyeknél a befejezések javára 5 százalékot meghaladó eltérés csak a közigazgatási ügyeknél volt.

Szabálysértési ügyek

A járásbíróságokon befejezett ügyek számának erőteljes növekedésében – az érkezéshez hasonlóan – a szabálysértési ügyek játszottak meghatározó szerepet. 2013. első felében 185 843 szabálysértési ügyet intéztek el, amiből 183 356 peres ügy volt. Az előző év azonos időszakához viszonyítva a növekedés összességében 184, csak a pereket tekintve 229 százalékos volt. A nemperes ügyek száma 9 742-ről 2 487-re csökkent, de a befejezések száma így is több volt az érkezéseknél. Erre tekintettel a peres ügyszakra külön, az érkezés és a befejezés hónapról hónapra bekövetkezett változását bemutató grafikont is készítettünk.

A 12. sz. diagramon jól látható, hogy a 2012. első felében átlagosan befejezett perek mennyisége kevéssel meghaladta a 9 ezret. Ez az átlag az év második felében 16,3 ezerre, a vizsgált időszakban pedig 30,6 ezerre nőtt, és így ebben az évben már alig maradt el az érkezéstől.

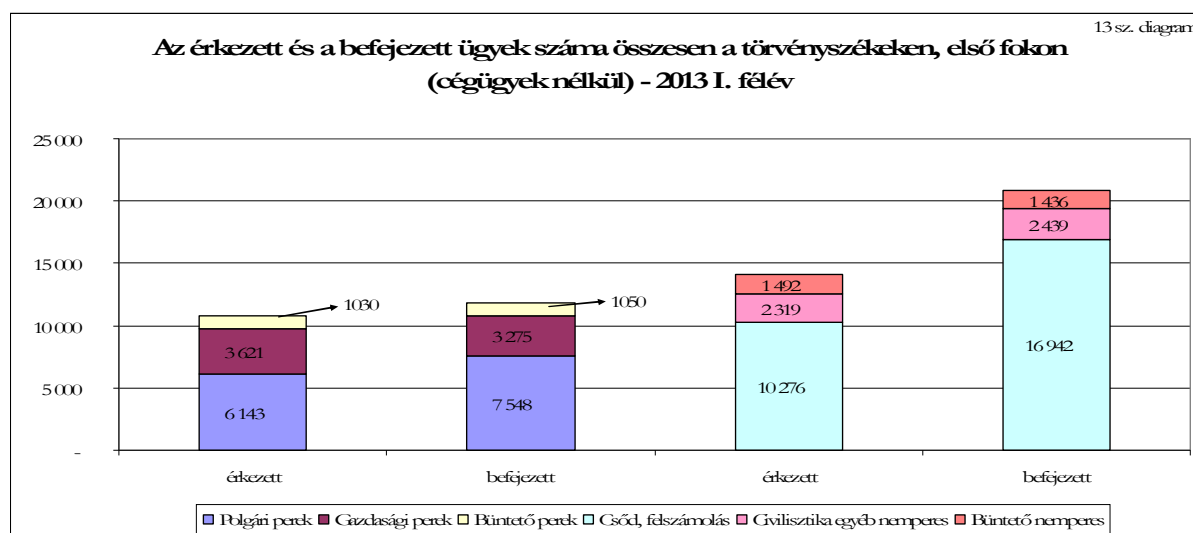
Az év második felében – a nyári ítélkezési szünet okozta hullámzást figyelmen kívül hagyva – havonta átlagosan mintegy 32-33 ezer szabálysértési per befejezése várható a trendszámítás alapján, így a befejezések száma a második félévben lépést tarthat az érkezéssel, különösen, ha az eljárási szabályok módosulásának hatására csökken a tárgyalások száma.

7.2. Törvényszéki első fok

Az érkezés és befejezés közötti arányszám, a befejezések javára a következőképpen alakult:

- a polgári pereknél 23 százalékkal magasabb,
- a büntető pereknél 14 százalékkal magasabb.

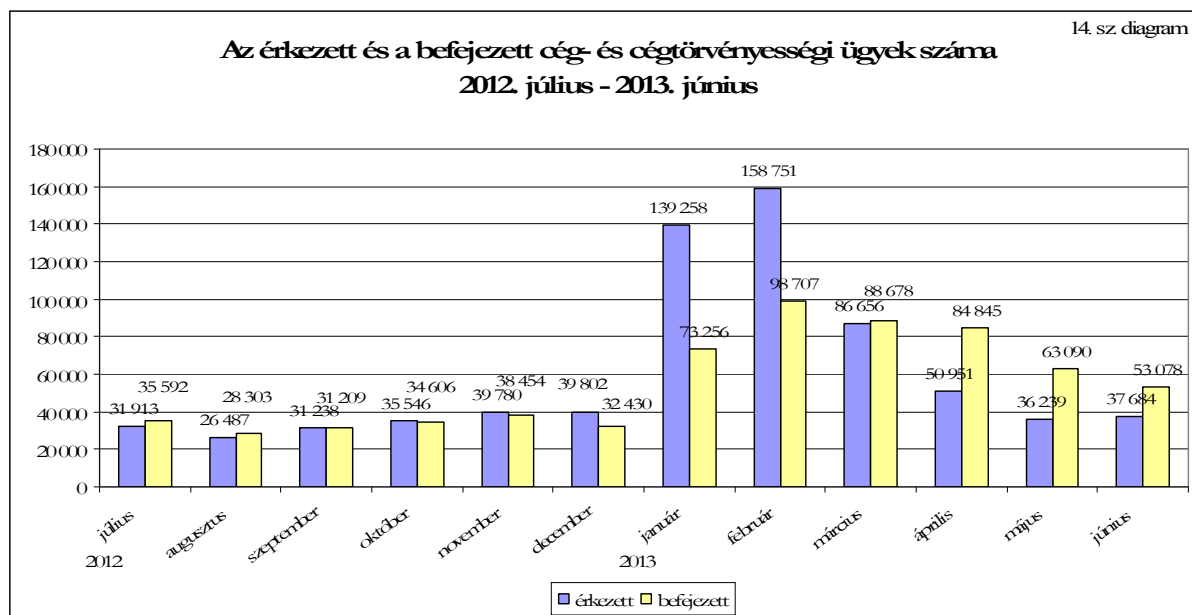
A katonai perek körében 31 százalékkal elmaradt az érkezéstől a befejezés. A gazdasági perekből, illetve az ugynevezett devizahiteles perekből érkezett többletmennyiséget a Fővárosi Törvényszék nem volt képes maradéktalanul feldolgozni. Ezen a törvényszéken – bár az előző év azonos időszakához viszonyítva nőtt a befejezések száma – az érkezést nem érte el a befejezések száma. Ez a Fővárosi Törvényszék országos ügymennyiségből való jelentős részesedésére figyelemmel kihatással volt az országos adatokra is.

A csőd- és felszámolási ügyszakban 2012. első félévéhez képest tovább nőtt a befejezések száma (16,9 ezerre), így a drasztikusan visszaeső érkezés (10,3 ezerre) mellett az ügyszak meglehetősen kedvező helyzetbe került.

Érdemi cégügyek

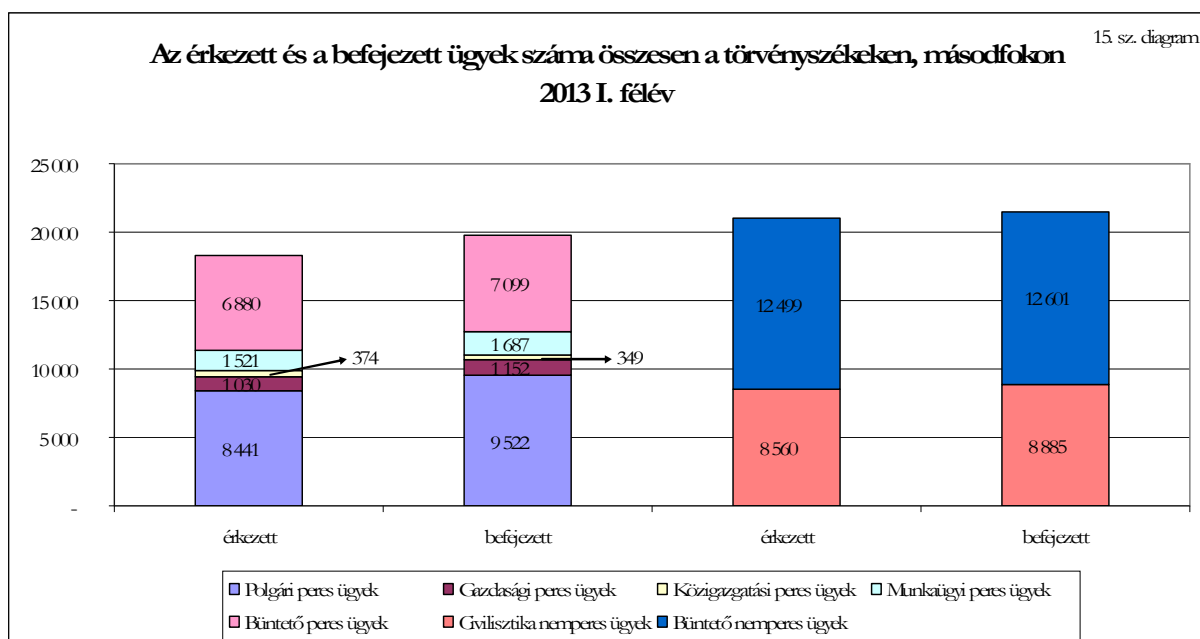
A cégbíróságokhoz az év első hónapjaiban beérkezett kiugró mennyiségű ügy feldolgozása – természetes módon – az érkezéshez képest időben kissé késleltetve és elnyújtva halad (14. sz. diagram). Összességében az év első 6 hónapjában az érkezésnél mintegy 48 ezerrel kevesebb ügyet tudtak befejezni, de a befejezett ügyek száma március óta – egyes hónapokban több tízezerrel – meghaladja az érkezett ügyek számát, így a beérkezett többlet feldolgozására várhatóan az év végéig sor fog kerülni.

7.3. Törvényszéki másodfok

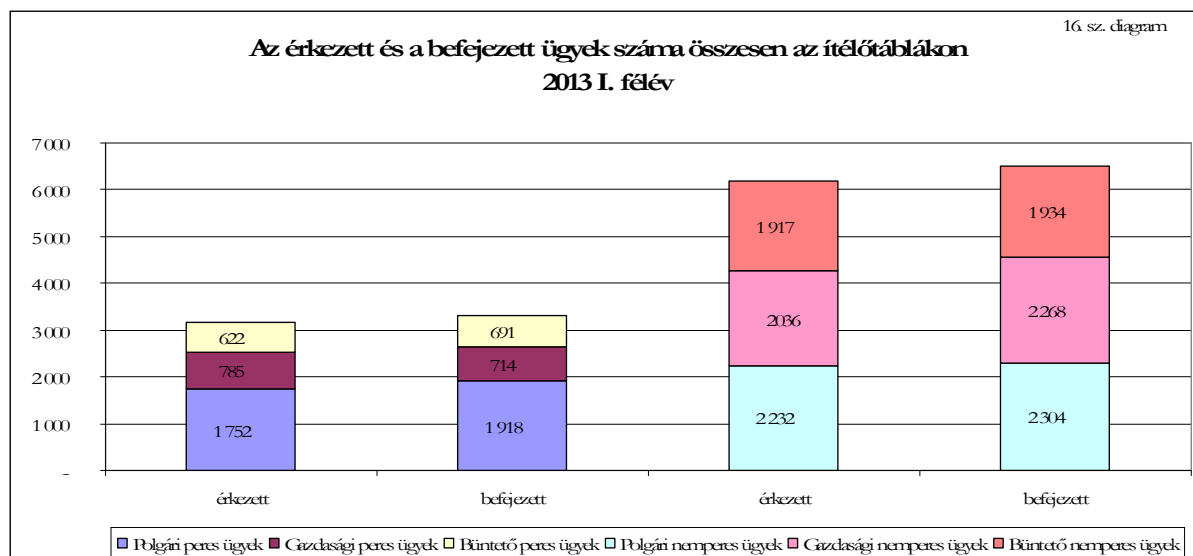
A törvényszékek másodfokú ítélkezési szintjén – az érkezésekhez hasonlóan – a befejezéseknél sem történt számottevő változás.

A befejezett ügyek száma – a közigazgatási perek kivételével, amely egyébként is a legkisebb volumenű ezen az ítélkezési szinten – minden egyéb peres és nemperes ügyszakban meghaladta az érkezést, bár az előző év azonos időszakához képest – éppen az említett közigazgatási perek kivételével – mindenhol csökkent. A 15. sz. diagram azt mutatja, hogy a polgári, a gazdasági és a munkaügyi pereknél a befejezések száma több mint 10 százalékkal meghaladta az érkezést, a büntető ügyszakban (peres és nemperes is), valamint a civilisztikai nemperes ügyeknél ez az arány nem érte el a 4 százalékot.

7.4. Ítéletátlak

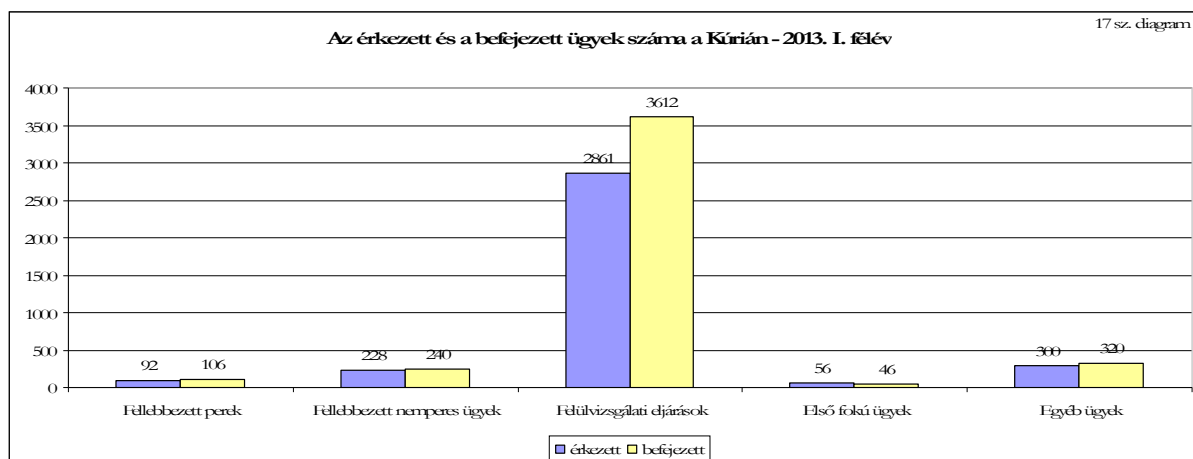
Az ítéletátlak ügyforgalmát tekintve ugyancsak megállapítható, hogy a befejezések száma összességében nagyobb volt az érkezésnél.

Amennyiben ügyszakonként vizsgáljuk a befejezett és az érkezett ügyek arányát, mindössze egy kivételt találhatunk az általános tendencia alól. A gazdasági perekből az érkezésnél 9,0 százalékkal kevesebbet, 714-et fejeztek csak be. A polgári pereknél azonban annál 9,5 százalékkal, a büntető pereknél pedig 11 százalékkal többet. A nemperes ügyszakok mindegyikében hasonló megállapítások tehetők. A konkrét értékeket a 16. sz. diagram tartalmazza.

7.5. Kúria

A Kúrián befejezett ügyek száma összességében 7,3 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához képest (4 324-re). A növekedés a fellebbezett peres és nemperes ügyeknél, valamint a befejezések 84 százalékát kitevő felülvizsgálati eljárásoknál is bekövetkezett. A befejezések száma jelentősen, összességében 27 százalékkal meghaladta az érkezések számát. Ez a 17. számú diagramon látható.

8. A befejezett perek időszerűségi adatai, az eljárások átlagos időtartama

A perek döntő hányada, 92 százaléka változatlanul egy éven belül befejeződött a bíróságra érkezéstől számított eljárási időtartam alapján.

Az eljárás átlagos időtartama a befejezett peres ügyekben

2013. I. félév

Megnevezés			Az eljárás időtartama									
			0 - 3 hónap	3 - 6 hónap	6 - 12 hónap	1 - 2 év	2 - 3 év	3 - 5 év	5 év felett	összesen	átlagosan (nap)	átlagosan (hónap)
Járásbíróságok	polgári	perek	35 096	21 370	15 293	6 128	1 532	735	248	80 402	184	6,1
	gazdasági		3 578	1 547	1 091	591	176	72	25	7 080	183	6,0
	büntető		17 108	6 570	8 605	7 993	2 943	1 179	300	44 698	296	9,7
	közigazgatási		2 635	1 936	1 752	668	136	44	5	7 176	196	6,5
	munkaügyi		3 182	2 321	2 376	1 726	510	190	55	10 360	277	9,1
	szabálysértés		157 030	22 137	3 708	447	34			183 356	62	2,0
Törvényszékek, első fok	polgári	perek	3 264	993	1 093	939	608	445	206	7 548	355	11,7
	gazdasági		1 394	560	528	427	201	113	52	3 275	293	9,6
	büntető (katonaival)		277	146	206	229	109	55	28	1 050	423	13,9
Törvényszékek, másodfok*	polgári	perek	65	709	2 918	3 876	1 290	533	131	9 522	543	17,8
	gazdasági		1	70	249	501	205	114	12	1 152	625	20,5
	munkaügyi		8	127	401	640	352	135	24	1 687	611	20,1
	közigazgatási		19	80	115	98	33	4	0	349	376	12,3
	büntető		183	538	1 349	2 699	1 495	764	71	7 099	632	20,8
	szabálysértés		203	128	116	21	1			469	149	4,9
Törvényszékek, másodfok**	polgári	perek	4 775	3 111	1 484	143	7	2	0	9 522	118	3,9
	gazdasági		365	268	413	101	3	2	0	1 152	195	6,4
	munkaügyi		811	460	373	38	4	1	0	1 687	133	4,4
	közigazgatási		190	69	87	1	1	1	0	349	127	4,2
	büntető		1 888	2 066	2 607	515	21	2	0	7 099	193	6,3
	szabálysértés		463	6	0	0	0			469	46	1,5
Ítéltáblák*	polgári	perek	10	114	305	483	413	384	209	1 918	885	29,1
	gazdasági		3	26	135	216	154	111	69	714	829	27,2
	büntető (katonaival)		4	16	90	216	142	92	20	580	764	25,1
Ítéltáblák**	polgári	perek	668	387	763	92	7	1	0	1 918	180	5,9
	gazdasági		229	251	225	8	1	0	0	714	154	5,1
	büntető (katonaival)		158	120	209	90	3	0	0	580	226	7,4

* Másodfokú perekben az eljárás időtartama: az elsőfokú bíróságra érkezéstől a másodfokú bíróságon történő befejezésig együttesen.

** Másodfokú perekben az eljárás időtartama: a másodfokú bíróságra érkezéstől a másodfokú bíróságon történő befejezésig.

Jelentős pertartam csökkenés tapasztalható a törvényszékek első fokú gazdasági, továbbá a törvényszékek másodfokú munkaügyi pereinél. Már csak a törvényszékek első fokú büntető pereinél haladta meg az eljárások átlagos időtartama az egy évet, holott egy évvel korábban még a törvényszékek első fokú polgári pereinél is ez volt a jellemző. A perek átlagos befejezési időtartama egy hónapot meghaladóan nőtt a közigazgatási és munkaügyi bíróságokon a munkaügyi pereknél, a törvényszék másodfokán a gazdasági pereknél, valamint az ítéletátlak polgári pereinél.

Amennyiben az első fokú bíróságra érkezéstől számított átlagos befejezési pertartamokat vizsgáljuk a törvényszékek másodfokú ítélkezési szintjén, csak a munkaügyi pereknél látható csökkenés (21,5 hónapról 20,1 hónapra). Ennek a pertartamnak a növekedése a gazdasági pereknél elérte a 2 hónapot, és ezzel a teljes pertartam 20 hónap fölé emelkedett. Ez a pertartam az ítéletátlakon kisebb-nagyobb mértékben mindhárom ügyszakban nőtt. A polgári pereknél itt már megközelítette a 2,5 évet.

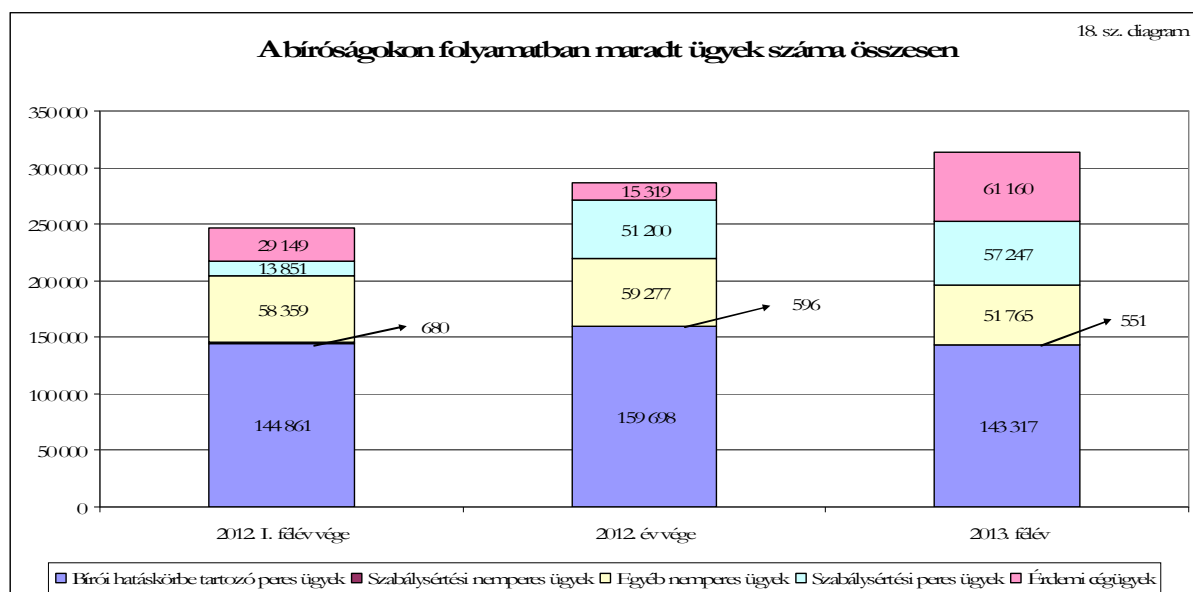
9. Ügyhátralék

Az időszak végén folyamatban maradt ügyek számát az határozza meg, hogy az időszak során érkezett és az előző időszakról folyamatban maradt ügyek közül a bíróságok mennyit intéztek el. Ez azt jelenti, hogy az ügyforgalom mérlegszerűsége – első féléves adatoknál – az előző év végén folyamatban maradt ügyek alapulvételével biztosítható. A statisztikai szempontú, időbeli összehasonlítás általánosan bevett gyakorlata ugyanakkor az, hogy csak azonos időszakok adatai mérhetőek össze, jelen esetben a 2013. első félévi állapot a 2012. első félévivel. Amíg azonban az érkezett és a befejezett ügyeknél nem okoz gondot az előző félévvel történő összehasonlítás, addig a folyamatban maradt ügyeknél nyilvánvalóan igen, hiszen a félév végén folyamatban maradt ügyek mennyiségére jelentős befolyást gyakorol az is, hogy az előző év második felében hogyan alakult az érkezett és a befejezett ügyek egymáshoz viszonyított aránya. Mindezekre tekintettel az elemzésben az ügyhátralék alakulását nem csak a 2012. június 30-i, hanem a 2012. év végi adatok tükrében is vizsgáljuk. A diagramok is ennek megfelelően készültek.

A 2013. június 30-án folyamatban maradt ügyek száma 314 040 volt, amely az egy évvel korábbihoz képest 27 százalékkal, az év végi állapothoz viszonyítva azonban mindössze 1,3 százalékkal magasabb. Amennyiben viszont figyelmen kívül hagyjuk a bírósági ügyforgalmat jelentősen befolyásoló két ügyszak, a szabálysértések és a cégügyek hátralékát, azt tapasztaljuk, hogy a bíróságokon folyamatban maradt ügyek száma a 2012. első félév végéhez képest 4,0 százalékkal, az év vége óta pedig 11 százalékkal csökkent. A tényleges helyzet szempontjából is bizakodásra adhat okot az – az elemzés 7. a) és 7. b) pontjában kifejtett – várakozásunk, hogy a két nehéz helyzetű ügyszak hátraléka az év végéig mérséklődhet.

10. Az ügyhátralék főbb ügycsoportok szerinti megoszlása

A 18. sz. diagram bemutatja a 2013. első félév végén folyamatban maradt ügyek megoszlását, az egyes releváns ügycsoportokban.

A grafikon érzékletesen alátámasztja az előző pontban írtakat: a bírói hatáskörbe tartozó perek (143 317 ügy), valamint a célgügyek nélküli, egyéb nemperes ügyeknél (51 765 ügy) is csökkenés történt, mind az év végi, mind pedig az előző félév végi állapothoz képest. A bírói hatáskörbe tartozó perek esetében ennek mértéke 1,1 (félév), illetve 10 (év vége) százalékkal, az egyéb nemperes ügyeknél 11, illetve 13 százalékkal.

11. Az ügghátralék ügyszakok szerinti megoszlása

Az érkezett és a befejezett ügyektől eltérően a peres és nemperes ügyek változását – a nagyságrendnyi különbség miatt – külön-külön ábrázoljuk a járásbírói és a törvényszéki első fokú ítélezési szinten.

11.1. Járásbírói és közigazgatási és munkaügyi bíróságok

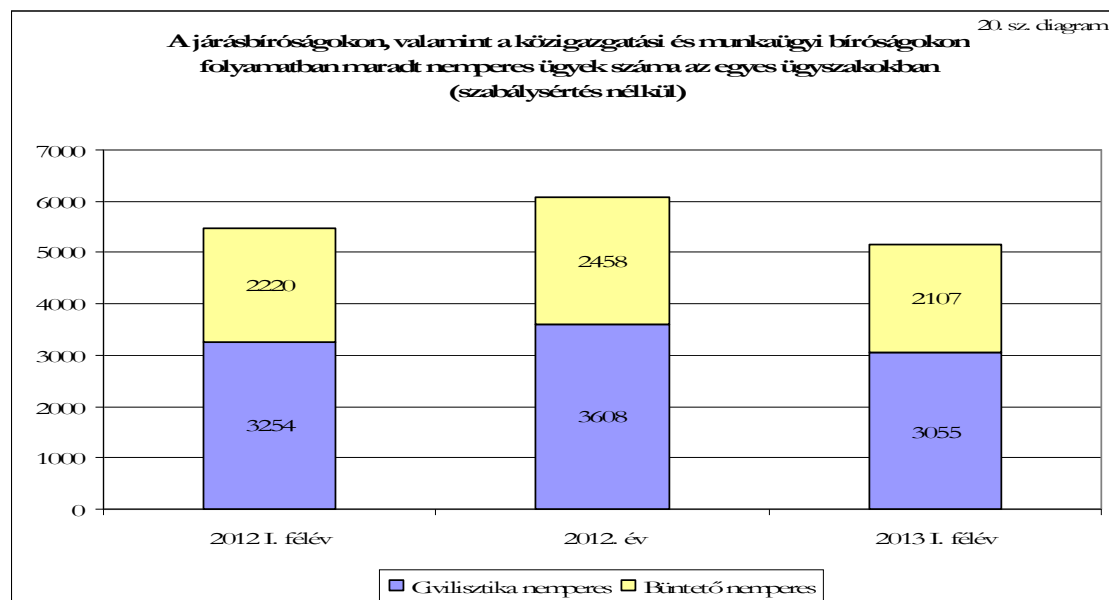
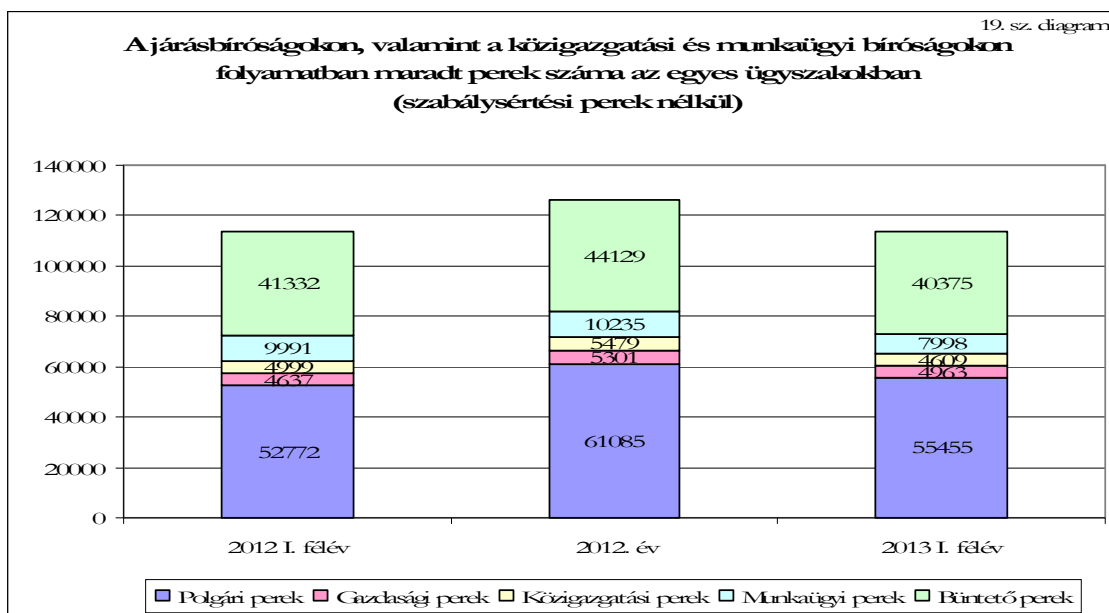
A 19. sz. diagram az ezen az ítélezési szinten található valamennyi peres ügyszakban történt változást megmutatja, a szabálysértési ügyek kivételével.

A diagramból kiolvasható, hogy csökkenés következett be a folyamatban maradt peres ügyek számában:

- a közigazgatási ügyeknél 7,8, illetve 16 százalékkal,
- a munkaügyi ügyeknél 20, illetve 22 százalékkal,
- a büntető ügyeknél 2,2, illetve 8,5 százalékkal,
- a polgári ügyeknél a 2012. év végéhez képest 9,2 százalékkal,
- a gazdasági ügyeknél a 2012. év végéhez képest 6,4 százalékkal.

A nemperes ügyek hátralékában történt változásokat a 20. sz. diagram mutatja. Az adatok azt jelzik, hogy a civilisztikai és a büntető ügyszakban is mérséklődött a folyamatban maradt ügyek száma, akár a 2012. június 30-i, akár a 2012. december 31-i állapothoz képest vizsgáljuk őket:

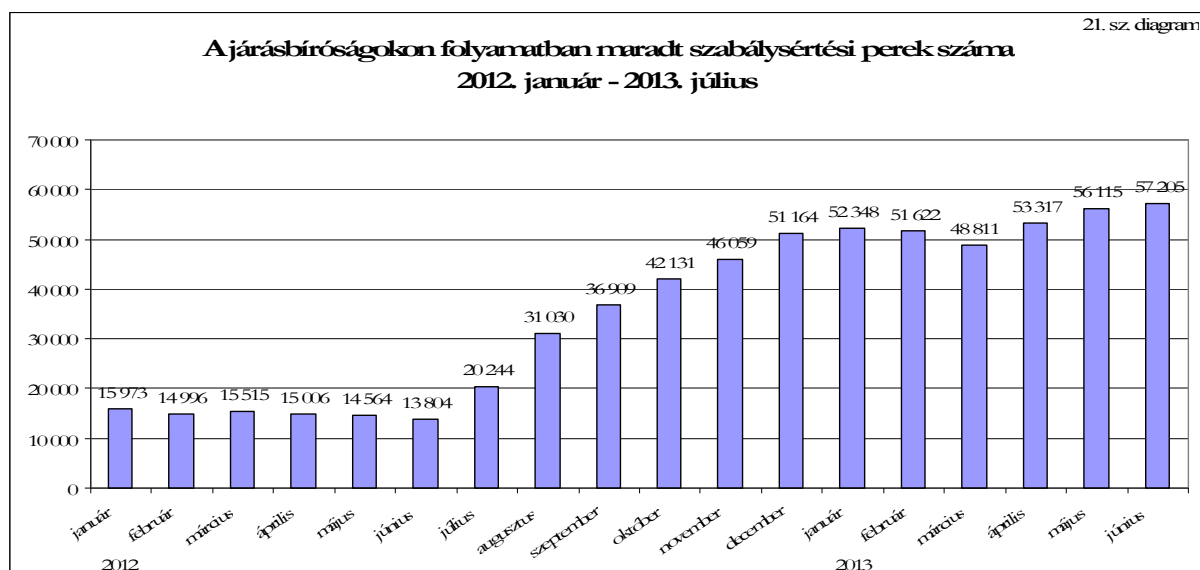
- civilisztikai ügyszakban 6,1, illetve 15 százalékkal,
- büntető ügyszakban 5,1, illetve 14 százalékkal.

Szabálysértési ügyek

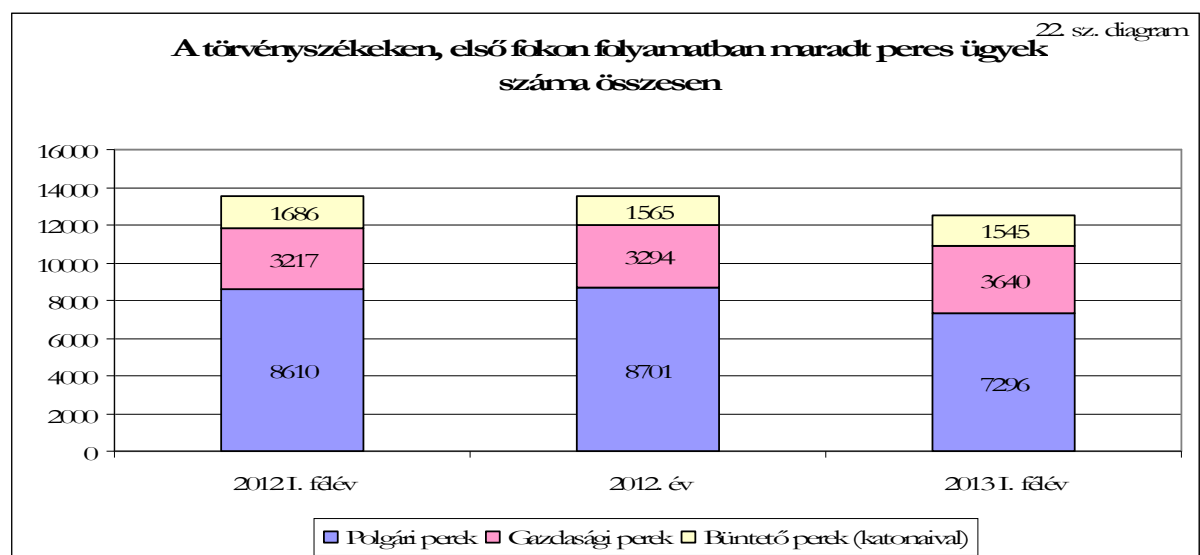
A járásbíróságokon folyamatban maradt ügyek számának erőteljes növekedésében – az érkezéshez hasonlóan – a szabálysértési ügyek játszottak meghatározó szerepet. 2013. első félév végén 57 756 ilyen ügy várt elintézésre, ebből peres 57 205 volt. Az előző év azonos időszakához viszonyítva a növekedés összességében 299 százalékos, csak a perket tekintve 314 százalékos volt. Mindeközben a nemperes ügyek száma 680-ról 551-re csökkent.

Erre tekintettel az ügyszakra külön, az érkezés hónapról hónapra bekövetkezett változását bemutató (21. számú) grafikont is készítettünk.

Az érkezések és a befejezések számának dinamikája és a trendszámítások alapján az valószínűsíthető, hogy a szabálysértési perek száma stabilizálódik a második félévben, esetleg az eljárási szabályok módosításának hatására csökkenhet is.

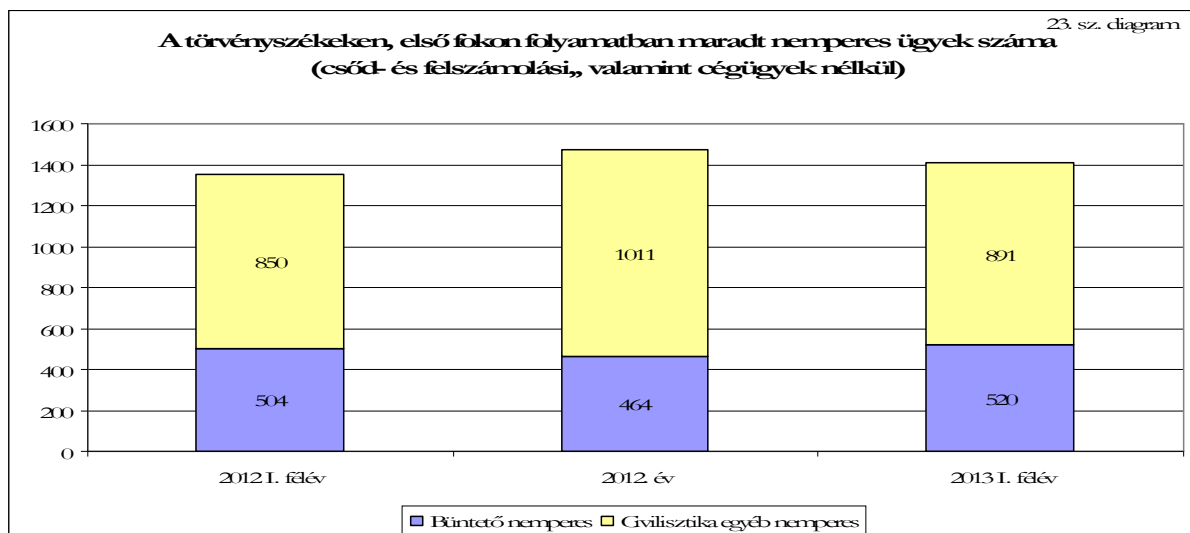
11.2. Törvényszéki első fok

A 22. sz. diagram bemutatja a folyamatban maradt peres ügyek csökkenő számát, aminek aránya a következő:

- a polgári ügyek 15, illetve 16 százalékkal,
- a büntető ügyek 8,4, illetve 1,3 százalékkal.

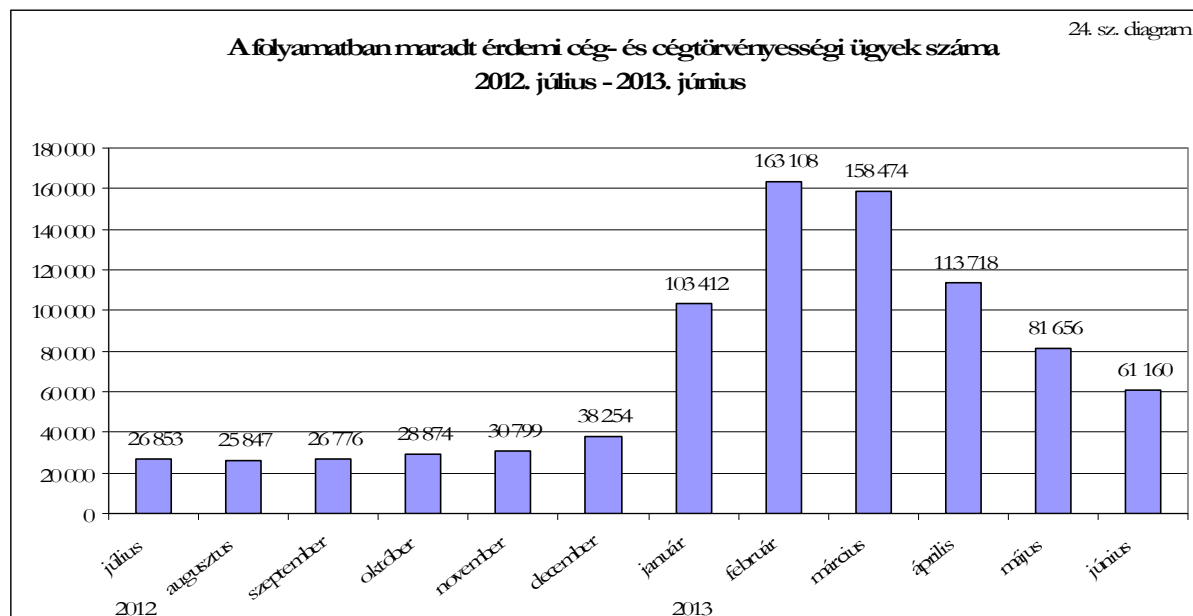
Összességében 7,6, illetve 8,0 százalékkal, 12 481-re csökkent a törvényszékek első fokon folyamatban maradt perek száma. A gazdasági pereknél a tisztességtelen szerződési feltételek megtámadása iránti perek kiugró érkezése miatt emelkedett a perhátralék, az év vége óta 11 százalékkal.

A nemperes ügyszakokban folyamatban maradt ügyek száma, mint az a 23. sz. diagramból megállapítható, nagyságrendileg alacsonyabb a peres ügyszakokhoz képest (csőd- és felszámolás, valamint cégügyek nélkül). Az év vége óta enyhén csökkent összességében az ilyen ügyek hátraléka, ezen belül azonban büntető ügyszakban 12 százalékos növekedés történt.

Érdemi cégügyek

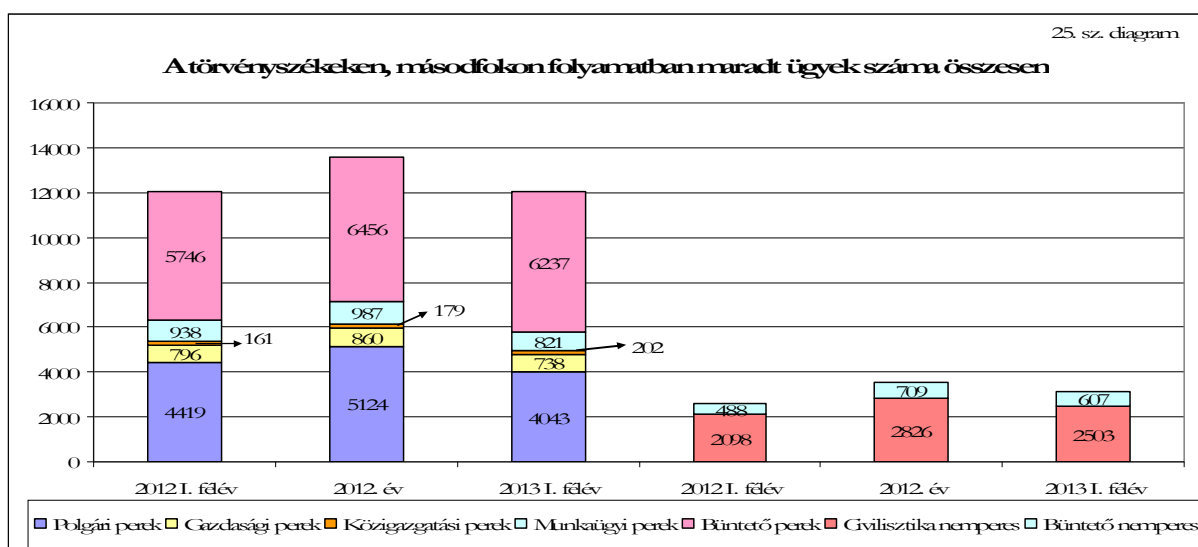
A cégbíróságokon folyamatban maradt érdemi cégügyek számának alakulását bemutató 24. sz. diagram – eltérő nagyságrenddel, de – az érkezéséhez hasonló képet mutat. Jól kivehető az év eleji kiugró változás, amelyet követően meredeken csökkent az ügyhátralék. 2013. június 30-án 61 160 ügy volt még folyamatban. A diagram alapján prognosztizálható, hogy az ügyhátralék az év végéig megközelítően a korábbi szintre csökken, mivel a befejezések száma várhatóan jelentősen meghaladja az érkezések számát a második félévben.

A csőd- és felszámolási eljárásokból 40 101 ügy volt még folyamatban az időszak végén. Ez az érték az előző év végénél 16, százalékkal, a tavalyi félév végénél pedig 15 százalékkal volt kevesebb.

11.3. Törvényszéki másodfok

A törvényszékek másodfokán az ügyhátralék tekintetében sem történtek komoly változások. A folyamatban maradt perek száma összességében (12 083) csaknem pontosan megegyezik az egy évvel ezelőttivel, míg az év végéhez viszonyítva 11 százalékos csökkenés következett be. Ez azt mutatja, hogy a 2013. első félévében a 2012. év végén mutatkozó hátralék növekedést a törvényszékek képesek voltak feldolgozni. Az ügyszakonkénti értékeket a 25. sz. diagram mutatja:

A grafikon alapján megállapítható, hogy több ügyszakban csökkent a hátralék a 2012. első félévéhez, illetve a 2012. év végéhez viszonyítva:

- a polgári pereknél 8,5, illetve 21 százalékkal,
- a gazdasági pereknél 7,3, illetve 14 százalékkal,
- a munkaügyi pereknél 12, illetve 17 százalékkal.

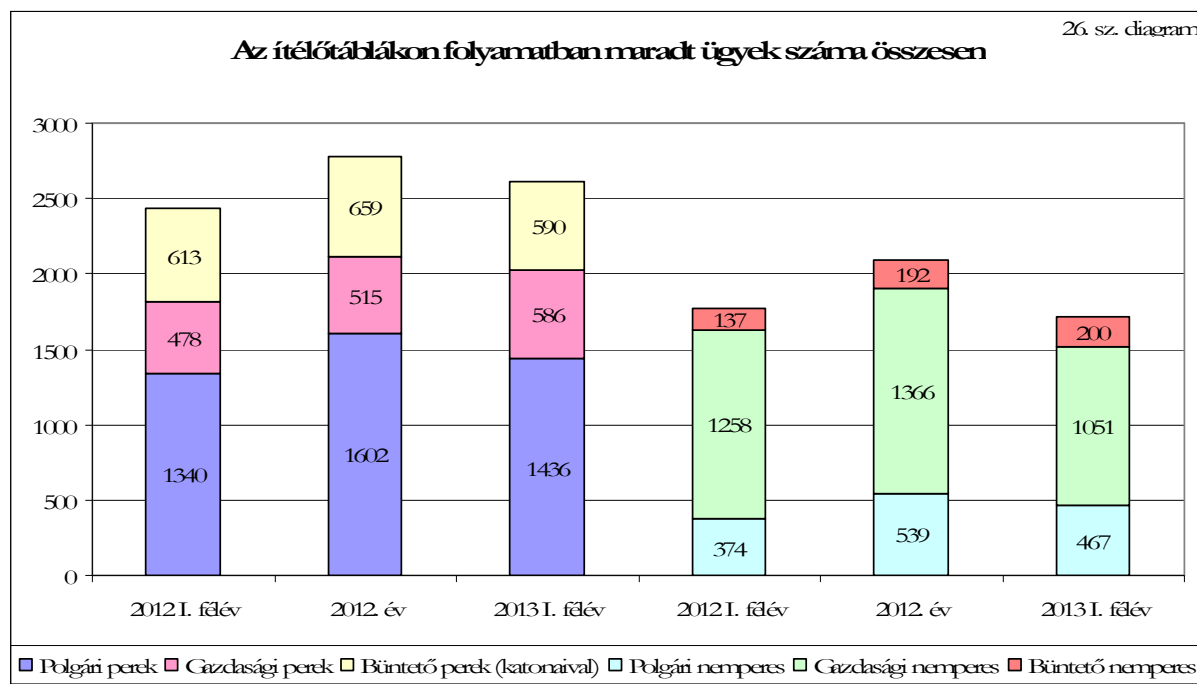
Egyedül – a volumenét tekintve a legkisebb súlyú – közigazgatási pereknél nőtt az ügyhátralék (13 százalékkal) az év vége óta, míg 2012. június 30-hoz képest – ezen kívül – csak a fellebbezett büntető pereknél (8,5 százalékkal) lett több.

A folyamatban maradt nemperes ügyekről megállapítható, hogy az év vége óta mindkettőben csökkenés (10 százalék feletti), tavalyi félév vége óta viszont növekedés (20 százalék körüli) következett be.

11.4. Ítéletátlak

Az ítéletátlakon év végéhez képest 9,7 százalékkal csökkent a folyamatban maradt ügyek száma (4 330-ra). Az előző év második felében bekövetkezett hátraléknövekedés miatt azonban 2012. június 30-ához viszonyítva összességében még mindig 5,7 százalékos emelkedés mutatkozik. Az adatokat a 26. sz. diagram tartalmazza.

A büntető pereknél mindkét időponthoz képest (3,8, illetve 10 százalékkal) csökkent a folyamatban maradt ügyek száma. Ez a csökkenés a polgári pereknél az év végéhez viszonyítva 10 százalékos. A gazdasági pereknél ugyanakkor folyamatosan nőtt az ügyhátralék, a vizsgált időszak végére már csaknem negyedével meghaladta az egy évvel korábbit.

A nemperes ügyszakokban folyamatban maradt ügyek száma ügyszakonként eltérő képet mutat. A gazdasági ügyek vizsgált időszak végén fennálló hátraléka alacsonyabb mind az előző félév végi, mind pedig az előző év végi adatnál. A polgári ügyeknél csak az év végéhez viszonyítva kedvezőbb a helyzet, míg a büntető ügyeknél folyamatosan nőtt az ügyhátralék.

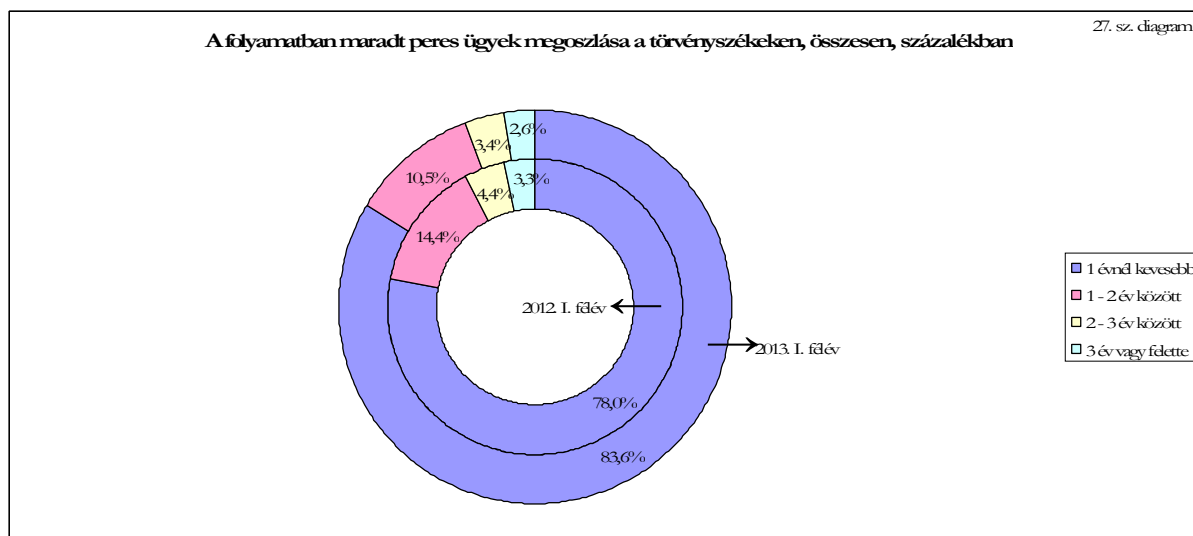
11.5. Kúria

A Kúrián folyamatban maradt ügyek száma összességében a 2012. év végéhez képest 21 százalékkal, 2012. június 30-hoz képest 11 százalékkal csökkent (2 889-re). A mérséklődés a 2012. december 31-i adathoz viszonyítva a fellebbezett peres és nemperes ügyeknél, valamint az ügyhátralék 95 százalékát kitevő felülvizsgálati eljárásoknál is bekövetkezett. Az egy évvel korábbi állapothoz képest azonban a fellebbezett pereknél enyhe, 4,0 százalékos emelkedés tapasztalható, ez azonban mindössze 2 ügyet jelent (50-ről 52-re nőtt).

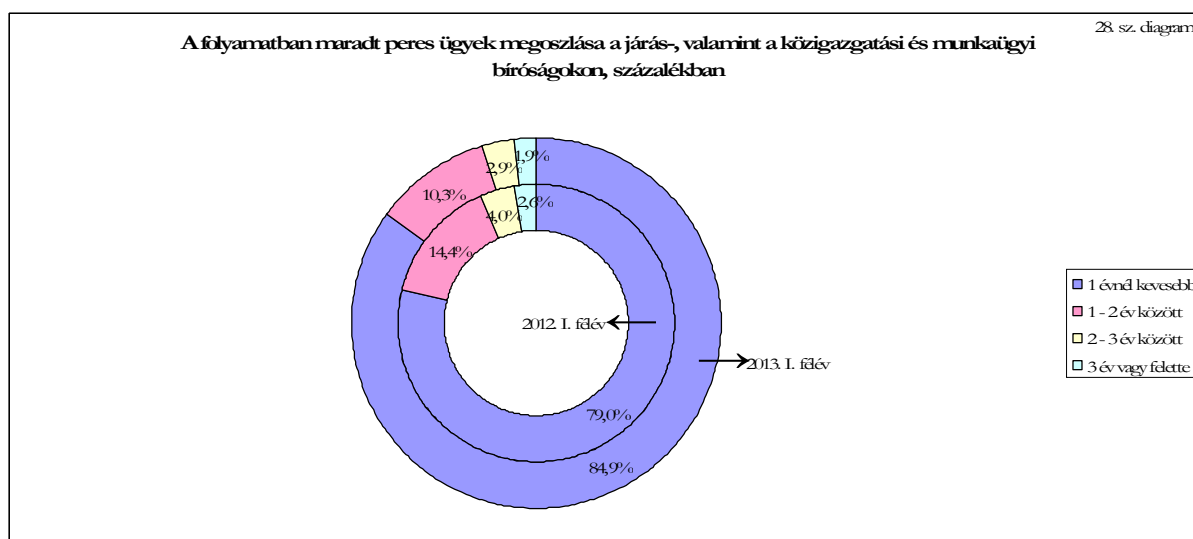
12. Éven túli perek az ügyhátralékon belül

A még folyamatban lévő perek időszerűsége tekintetében jelentős, kedvező irányú változás történt. A törvényszékeken összességében 195 169 peres ügy várt elintézésre 2013. június 30-án, ezen belül az egy évnél régebben érkezettek száma mindössze 32 021 volt,

amely **9 százalékkal kevesebb**, mint egy évvel korábban (ezen belül az 1-2 év közöttieké 12, a 2 éven túliaké pedig 4,3 százalékkal csökkent). (lásd 27. sz. diagram)

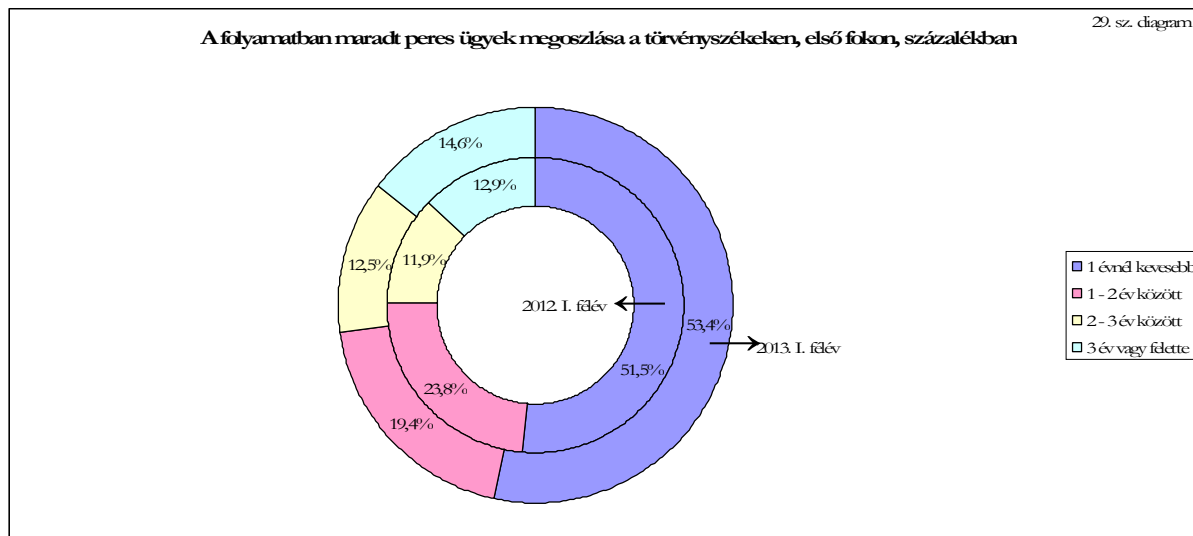

A teljes törvényszéki peres ügyhátralék alakulása szempontjából – volumenénél fogva – legjelentősebb járás-, valamint közigazgatási és munkaügyi bíróságokon folyamatban maradt perek tekintetében is hasonló kedvező jelenség figyelhető meg (lásd 28. sz. diagram) Az egy éven túli perek arányát tekintve mindkét grafikonon, mindhárom vizsgált időtartamban (1-2 év között, 2-3 év között, 3 év vagy felette) csökkenés látható. A 2 évnél régebben érkezett perek száma a járás-, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságokon 2,5 százalékkal (208 perrel) csökkent.

Ezzel szemben a törvényszékek első fokán az előző kettőtől lényegesen eltérő képet találunk (29. sz. diagram): csaknem minden második per esetében a folyamatban lévő eljárás időtartama eléri az egy évet. Fontos ugyanakkor kiemelni, hogy a vizsgált időszak végére a 2012. I. félév végi 48,5 százalékról 46,6 százalékra csökkent az ilyen hosszú ideje folyamatban maradt ügyek száma.

A törvényszék első fokán, ahol az ilyen perek 29 százaléka maradt folyamatban, minimális mértékben, 1,2 százalékkal emelkedett a 2 éven túli hátralék.

A törvényszékek másodfokán mindössze 28 ilyen ügy maradt folyamatban az időszak végén. (egy évvel korábban: 23)

Az ítéletáblákon összesen 90, a Kúrián pedig 80 egy évnél régebben érkezett ügy maradt folyamatban 2013. I. félévének végén. (2012. június 30.: 94 és 62 ilyen ügy)

13. A Fővárosi Törvényszék és a Budapest Környéki Törvényszék ügyforgalma

A központi régió bíróságainak ügyforgalmában bekövetkezett változásokat – csakúgy, mint az országos adatok esetében – a szabálysértések, valamint a cégügyek körében előállt jelentős változások indukálták.

A Fővárosi Törvényszék ügyforgalma

- A Fővárosi Törvényszéken – a 2,5-szeresére növekedett szabálysértési perérkezés, továbbá a 2-szeres érdemi cég (és cgt.) ügyérkezés miatt – **több mint felével, 294,1 ezerre emelkedett az érkezett** ügyek száma. A növekedés **mértéke** kissé az **országos átlag alatt** maradt.
- A **cégbíróági ügyforgalmat figyelmen kívül hagyva a Fővárosi Törvényszéken 5,6 százalékkal több ügyet fejeztek be, mint amennyi érkezett.** A befejezések száma a törvényszék járásbíróági szintjén – a szabálysértési ügyérkezés emelkedése ellenére – is meghaladta az érkezést. A cégbíróági dömpingérkezést azonban a bírák – a megfeszített munkavégzés ellenére – sem voltak képesek teljes egészében feldolgozni, ezért összességében a befejezések száma elmaradt az érkezéstől.
- A Fővárosi Törvényszék részesedése az országos hátralékból az előző évek minimális változását követően jelentősebben módosult: 35,3-ről 30,7 százalékra csökkent (lásd 31. sz. diagram)

- **A Fővárosi Törvényszéken már nincs szignifikáns különbség** az érkezésből (30,2 százalék), illetve az ügyhátralékból (30,7 százalék) való részesedése aránya között (lásd 30. sz. diagram)
- **Jelentősen javultak az időszerűségi adatok:** az egy évnél régebben folyamatban lévő perek száma 15 százalékkal, 11 446-ra csökkent. Ezen belül a 2, illetve 3 éven túli perek száma is egyaránt tizedével lett kevesebb. A 2 éven túl folyamatban maradt ügyek 43 százaléka (5 004 ügy) a Fővárosi Törvényszéken volt. (2012. június 30-án 47 százalék volt.)

A Fővárosi Törvényszéken bekövetkezett kedvező irányú változások bemutatására az alábbiakat emeljük ki:

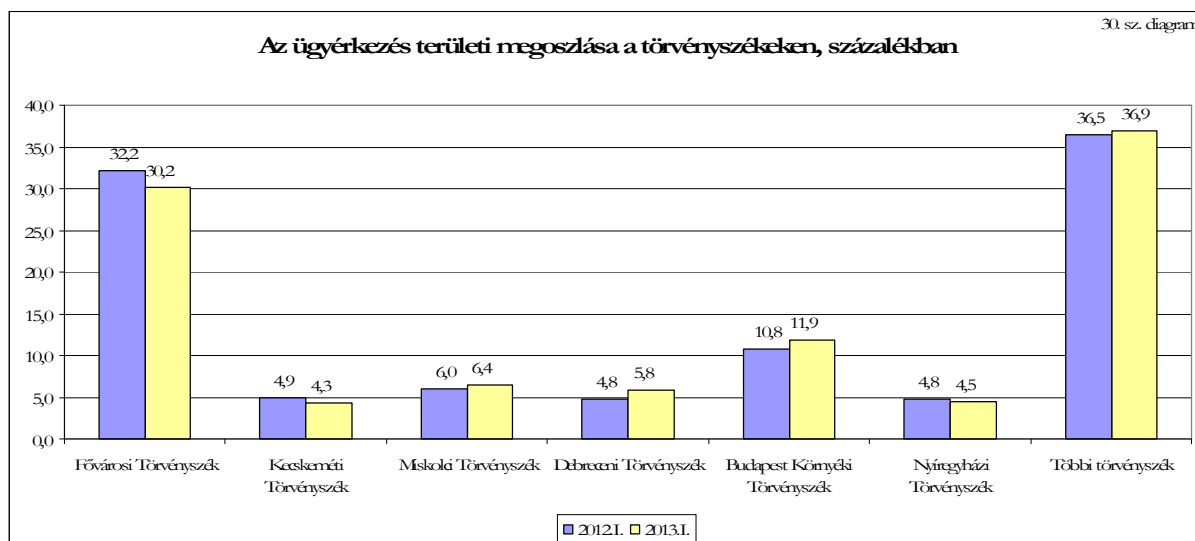
- **A kerületi bíróságok** (a közigazgatási és munkaügyi bírósággal együtt) **befejezési adatai peres és nemperes ügyszakban is jelentősen meghaladták az érkezési adatokat:** 62 726 peres, illetve 17 308 nemperes ügy érkezett, ezzel szemben 66 596 peres, illetve 17 634 nemperes ügyet fejeztek be.
- **A kerületi bíróságok** (a közigazgatási és munkaügyi bírósággal együtt) **időszerűségi mutatói tovább javultak:** az éven túli peres ügyek száma 1700-zal, a két éven túliaké 622-vel csökkent.
- **A folyamatban lévő szabálysértési peres ügyek 94 százaléka** annak ellenére **3 hónapnál nem régebben indult**, hogy a szabálysértési peres ügyek érkezése 2013. első félévében már 6,67 százalékkal meghaladta a 2012. évi teljes peres érkezést.
- A Fővárosi Törvényszék **polgári első fokú peres ügyhátraléka** 17 százalékkal 4 088-ra **csökkent**, ezzel párhuzamosan a bírói munkateher is.
- **A törvényszéki büntető első fokú peres ügyszak ügyhátraléka** 11 százalékkal, 463-ra **csökkent**.
- **A Fővárosi Törvényszék első fokú peres ügyei tekintetében az időszerűség tovább javult.** Az egy éven túli peres ügyek száma 344-gyel, a két éven túli peres ügyeké 99-cel csökkent.
- **A felszámolási ügyszak jelentős hátralékot dolgozott fel:** az érkezésnél 3 129 üggyel többet fejeztek be, így a folyamatban maradt ügyek száma 13 százalékkal, 16 740-re csökkent.
- **A kerületi bíróságokon** (a közigazgatási és munkaügyi bírósággal együtt) **és a törvényszéki első fokú folyamatban maradt ügyek összesített időszerűségi mutatója meghatározóan javult.** Az egy éven túli peres ügyek száma 2044-gyel, a két éven túli peres ügyeké 721-gyel csökkent.
- **A törvényszék másodfokú ügyszakaiban a folyamatban maradt ügyek száma 633-mal csökkent, az időszerűség változatlanul kiváló.**

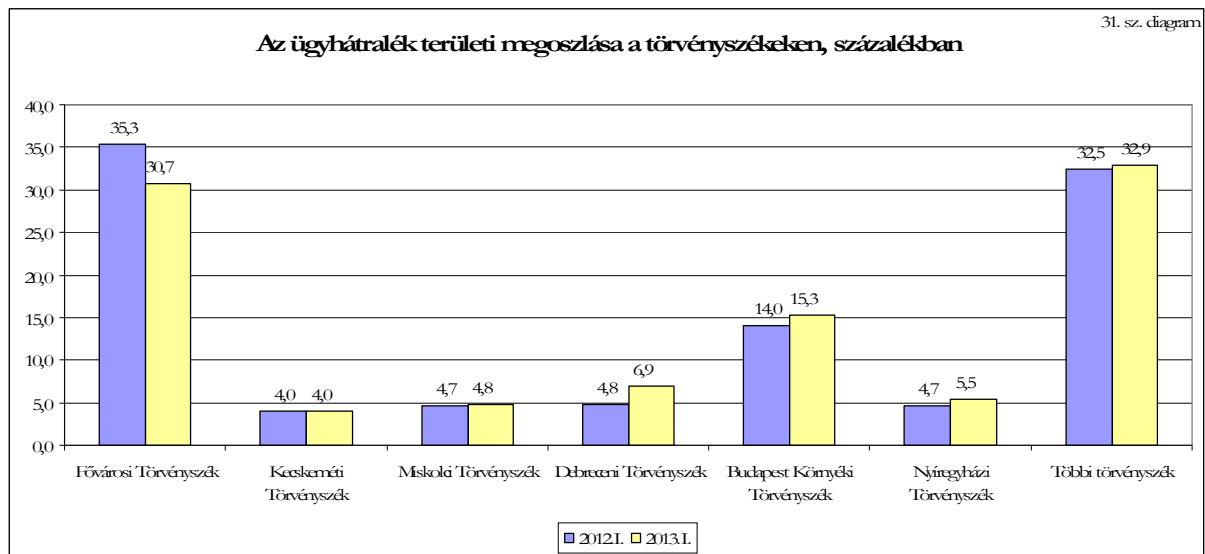
A Budapest Környéki Törvényszék ügyforgalma

- A Budapest Környéki Törvényszéken – a 4,2-szeresére növekedett szabálysértési perérkezés, továbbá a mintegy 2,5-szeres érdemi cég (és cgt.) ügyérkezés miatt – **1,7-szeresére**, 115,8 ezerre **emelkedett az érkezett** ügyek száma. A növekedés mértéke enyhén az országos átlag felett alakult.
- A cégbírószági ügyforgalmat figyelmen kívül hagyva a Budapest Környéki Törvényszéken **0,7 százalékkal több ügyet fejeztek be, mint amennyi érkezett**. A befejezések száma a törvényszék járásbírószági szintjén – a szabálysértési ügyérkezés intenzív emelkedése ellenére – csaknem elérte az érkezést. A cégbírószági dömpingérkezést azonban a bírák – a megfeszített munkavégzés ellenére – itt sem voltak képesek teljes egészében feldolgozni, ezért összességében a befejezések száma elmaradt az érkezéstől.
- A Budapest Környéki törvényszék részesedése az országos hátralékból az előző évek minimális változását követően jelentősebben módosult: 14,0-ról 15,3 százalékra nőtt (lásd 31. sz. diagram):
- A Budapest Környéki Törvényszéken **az érkezésből** való részesedés aránya 11,9 százalék, amely lényegesen kevesebb az ügyhátraléknál jelzett aránynál (15,3 %) (lásd 30. sz. diagram).
- Ezzel párhuzamosan a már több mint egy éve folyamatban lévő perek száma 3,0 százalékkal, 5 915-re emelkedett. Nőtt ezen belül a 2, illetve 3 éven túli perek száma is 4,3, illetve 7,9 százalékkal. A 2 éven túl folyamatban maradt ügyek 21 %-a (2 438 ügy) a Budapest Környéki Törvényszéken volt. (2012. június 30-án 20 % volt.)

A központi régió részesedése összességében 49,3 százalékról 46,0 százalékra mérséklődött, azaz **a hátralék területi koncentrációja csökkent**, azonban még mindig jelentősen meghaladja az érkezésből való együttes részesedés (42,1 százalék) arányát.

Az érkezésből, illetve az ügyhátralékból legnagyobb arányban részesülő törvényszékeken bekövetkezett változásokat a 30. és a 31. sz. diagram mutatja:

FOGALOMTÁR

Befejezett ügyek száma: a bírósági statisztikai adatok gyűjtéséről és feldolgozásáról szóló 2003. évi 8. számú OIT szabályzat (a továbbiakban: statisztikai szabályzat) 15. §-ának (2) bekezdése szerinti ügyek száma a megfigyelt időintervallumban. („Befejezett (elintézett) ügynek kell tekinteni azt az ügyet, amelyet a bíróság a beszámolási időszak alatt a lajstromban vagy az ügykönyvben az ügyviteli szabályok szerint befejezett ügyként tüntetett fel.”)

Befejezési időtartam: az eljárások minősített érkezésétől a befejezéséig eltelt átlagos időtartam

Bíróság elé állításos ügyek: a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) XXIV. Fejezete (516-525. §§) szerinti szabályok alapján lefolytatott büntető peres eljárások.

Cégtörvényességi ügyek legjelentősebb típusai a következők:

- kérelemre, illetőleg hivatalból indult, törvényességi felügyelt eljárás
- különleges törvényességi felügyeleti eljárás
- kényszertörlési eljárás
- végelszámolási eljárás

Érdemi cégügyek legjelentősebb típusai a következők:

- átalakulás
- bejegyzési kérelem
- felszámolás
- ismételt változás bejegyzési kérelem
- ismételt alapbejegyzési kérelem
- kezdőirat
- módosítási kérelem
- névfoglalási kérelem
- székhely áthelyezése iránti kérelem
- törlés iránti kérelem
- újraindítás
- végelszámolás bejegyzése iránti kérelem
- a Ctv. 26. § (1) bekezdés a-m.) pontjaiban írt, cégformától független adatok bejegyzésére irányuló bírósági, hatósági megkeresés

Érkezett ügyek száma: a statisztikai szabályzat 15. §-ának (1) bekezdése szerinti ügyek száma a megfigyelt időintervallumban („A bíróságra érkezett ügyként kell számba venni azt az ügyet, amelyet a bíróság a beszámolási időszak folyamán a lajstromban, vagy ügykönyvben a bírósági ügyvitel szabályairól szóló 14/2002. (VIII. 1.) IM rendelet (a továbbiakban: Bűsz.), valamint a bíróságok egységes iratkezeléséről szóló 2002. évi 4. számú OIT szabályzatában (a továbbiakban: iratkezelési szabályzat) írtak szerint kezdőiratként lajstromozott.”)

Éven túli ügy: az olyan ügy, melynek minősített érkezése óta több mint egy év eltelt, és még nem fejeződött be.

Fellebbezés: a bíróság nem jogerős döntésével szemben igénybe vehető rendes jogorvoslat

Fellebbezési arány: azon arányszám, amely megadja, hogy az első fokon befejezett ügyek hány százalékában nyújtanak be fellebbezést átlagosan.

Számítási módja: a vizsgált időszakban (pl. adott évben) a másodfokú bíróságra (törvényszék másodfokra, vagy ítélőtáblára) érkezett ügyek számát elosztjuk a vizsgált időszakot megelőző, megegyező hosszúságú időintervallumban az első fokon (helyi bíróságon, vagy törvényszék első fokon) befejezett ügyek számával

Például: a Miskolci Törvényszék helyi bíróságain a 2010. év során 6 102 büntető pert fejeztek be, míg a 2011. évben, szintén a Miskolci Törvényszéken, törvényszék másodfokra 1 397 büntető per érkezett. Így a büntető perek fellebbezési aránya a törvényszéken $1\,397/6\,102=0,23$, azaz 23 százalék volt.

Felülvizsgálat: jogerős bírósági ítéletek és az ügy érdemében hozott, valamint egyéb jogerős végzések elleni, jogszabálysértésen alapuló, rendkívüli perorvoslat, amelynek elbírálása a Kúria hatáskörébe tartozik

Folyamatban maradt ügyek száma: a statisztikai szabályzat 15. §-ának (3) bekezdése szerinti ügyek száma a megfigyelt időintervallum végén („Folyamatban maradt (elintézetlen) ügyként kell számba venni azt az ügyet, amelyet a bíróság a beszámolási időszak végén az ügyvitel szabályai szerint be nem fejezett (elintézetlen) ügyként tart nyilván.”)

Hosszú pertartamú ügy: ua., mint az éven túli ügy

Kiemelt jelentőségű ügy: A Be. 554/B. §-a szerinti bűncselekmények miatt indult büntető peres eljárások, amelyekben a bíróság a Be. XXVIII/A. fejezete szerinti szabályok alapján jár el, továbbá a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 386/A. §-ának (1) bekezdése szerinti perek, amelyekben a bíróság a Pp. XXVI. Fejezete szerint jár el.

Munkateher: a vizsgált időintervallumban az adott bíróság(ok)ra nehezedő ügyteher, mely két részből tevődik össze: a megelőző időszakról folyamatban maradt, illetve a vizsgált időszak során érkezett ügyekből

Szünetelés, ha az eljárás a Pp. 137. §-ának (1) bekezdése szerinti okból fejeződik be. („(1) Az eljárás szünetel, ha

- a) a felek erre vonatkozó kölcsönös megegyezésüket akár az első tárgyalást megelőzően, akár az első fokú eljárás folyamán bármikor bejelentik, vagy
- b) a felek közül bármelyik tárgyaláson egyik fél sem jelenik meg, vagy a megjelent fél az ügy tárgyalását nem kívánja, illetőleg nyilatkozatot egyáltalában nem tesz, és a távollevő felperes megelőzőleg egyik esetben sem kérte, hogy a bíróság a tárgyalást távollétében is tartsa meg, vagy
- c) a felperes a megadott lakcímről nem idézhető, illetőleg ismeretlen helyre költözött, és az alperes hirdetményi idézést nem kér, vagy az ügy tárgyalását nem kívánja, illetőleg nyilatkozatot egyáltalában nem tesz, vagy
- d) hirdetményi idézésnek volna helye, és a fél ezt nem kéri.”)

Távollevő terheltek: azok az ismeretlen helyen tartózkodó terheltek, akikkel szemben a Be. XXV. Fejezete (526-532. §§) szerinti szabályok alapján jár el a bíróság a büntető perben.

Újra megindult ügy: a statisztikai szabályzat 16. §-ának (2) bekezdése szerinti kezdőiratként kezelendő iratokkal indult ügyek száma a megfigyelt időintervallumban. („Az ügyviteli szabályok szerint kezdőiratként kezelt iratok közül a jelentés megfelelő rovatában újra megindult ügyként kell számba venni:

- a) a Legfelsőbb Bíróságnak a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárásában, valamint a Legfelsőbb Bíróságnak, illetve az ítélőtáblának felülvizsgálati eljárás során, továbbá a másodfokú bíróság eljárásában hozott hatályon kívül helyezést kimondó, és új eljárásra utasító határozatát az érintett bíróságon, ha a hatályon kívül helyezett határozat befejezte az eljárást,
- b) az igazolási kérelemnek helyt adó jogerős határozatot, ha a határidő elmulasztása az eljárás befejezését eredményezte,
- c) az eljárás félbeszakadása, szünetelése, felfüggesztése után az eljárást újból megindító iratot,
- d) az ügy egyesítésének megszüntetése után az egyesített ügyek iratait az alapügy kivételével,
- e) az ügy áttétele után visszaérkezett iratot,
- f) ha a bíróság az eljárást arra tekintettel függesztette fel, hogy az ügyészt bizonyítási eszköz felkutatására és a vádirat hiányosságainak pótlására hívta fel, ennek teljesítése után az ügyésznek a megkeresésre adott választát.”)

Ügyhátralék: ua., mint a folyamatban maradt ügyek száma

Ügyhátralék intenzitás: ügyhátralék az érkezési átlaghónapban kifejezve. Megmutatja, hogy ha nem érkezne több új ügy, akkor mennyi idő alatt tudná az adott bíróság feldolgozni az ügyhátralékot.

Például: a Miskolci Törvényszék helyi bíróságaira a 2012. évben 5 812 büntető per érkezett, ami havonta átlagosan 484 ügyet jelentett, a hátralék pedig az év végén 2 344 volt: így az ügyhátralék intenzitás itt $2\,344/484=4,8$ hónap lett.

Vádlott lemondása a tárgyalásról: olyan büntető peres eljárás, amelyben a vádlott a Be. 534. §-a alapján a tárgyaláshoz való jogáról lemondott, és ennek alapján a bíróság a Be. XXV. Fejezete (533-542/C. §§) szerinti szabályok alapján jár el. („534. § (1) Ha a terhelt a vádemelést megelőzően bűnösségére is kiterjedő beismerő vallomást tesz és a tárgyaláshoz való jogáról lemond, a bíróság az ügyész indítványára, nyilvános ülésen hozott ítélettel megállapíthatja a vádirattal egyező tényállás, valamint a vádirattal egyező minősítés miatt a vádlott bűnösségét, és büntetést szabhat ki, illetve intézkedést alkalmazhat.”)